

Riksdagens protokoll

2010/11:21

Torsdagen den 25 november

Kl. 12.00 – 13.06
14.00 – 15.03

Protokoll
2010/11:21

1 § Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande protomemoria inkommit:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

1 bil.

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har jämlikt riksdagsordningen 4 kap. 8 § i separata beslut den 9 respektive den 11 november 2010 överenskommit att genom deputerade i sammansatt utskott gemensamt bereda propositionen 2010/11:35 *Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)* och regeringens skrivelse 2010/11:27 *Redogörelse för svenskt deltagande i den nordiska stridsgruppen 2011*.

Till deputerade och suppleanter i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogade förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde den 23 november 2010 utsett följande presidium:

Karin Enström (M), ordförande

Urban Ahlin (S), vice ordförande

Stockholm den 23 november 2010

Martin Brothén

Tf. kanslichef utrikesutskottet

Ingemar Wahlberg

Kanslichef försvarsutskottet

Bilagan hade följande lydelse:

Ledamöter och suppleanter i sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU)

Ur utrikesutskottet

Ledamöter

Karin Enström (M)

Urban Ahlin (S)

Walburga Habsburg Douglas (M)

Carina Hägg (S)

Christian Holm (M)
Kent Härstedt (S)
Kerstin Lundgren (C)
Hans Linde (V)

Suppleanter

Carin Runeson (S)
Fredrik Malm (FP)
Olle Thorell (S)
Kenneth G Forslund (S)
Bodil Ceballos (MP)
Désirée Pethrus Engström (KD)
Ulrik Nilsson (M)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Sven-Olof Sällström (SD)

Ur försvarsutskottet

Ledamöter

Cecilia Widegren (M)
Håkan Juholt (S)
Hans Wallmark (M)
Åsa Lindestam (S)
Peter Jeppsson (S)
Allan Widman (FP)
Peter Rådberg (MP)
Mikael Oscarsson (KD)
Mikael Jansson (SD)

Suppleanter

Annicka Engblom (M)
Anders Hansson (M)
Eva Sonidsson (S)
Clas-Göran Carlsson (S)
Staffan Danielsson (C)
Anna-Lena Sörenson (S)
Johan Forssell (M)
Torbjörn Björlund (V)

Promemorian lades till handlingarna.

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2010/11:53

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:53 Nationella mål för fortsatt vindkraftsutbyggnad

av Johan Andersson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 7 december 2010.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 24 november 2010

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (C)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

3 § Svar på interpellation 2010/11:70 om ett nytt operahus i Stockholm

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till en undersökning av möjligheten att bygga ett nytt operahus i Stockholm.

Jag instämmer med interpellanten om att den svenska operakonsten ska ha de bästa förutsättningar. För att markera helhetsbilden, liksom regeringens höga prioritering av verksamheten, har det statliga bidraget till Operan ökat med över 80 miljoner kronor, från drygt 346 miljoner kronor till över 427 miljoner kronor, mellan åren 2006 och 2010. Av dessa medel avsätts från och med 2010 årligen 10 miljoner kronor till renoveringsinsatser.

Kungliga Operan är Sveriges nationalscen för operakonst och balett med ett komplext uppdrag att förvalta ett nationellt kulturarv och att utveckla den nyskapande kulturen. Uppdraget har genom åren varit oförändrat samtidigt som flera stora regionala operahus vuxit fram. Därför ser jag det som angeläget att först utreda vad nationaloperan ska innefatta i framtiden, innan diskussionen om att investera i en ny byggnad inleds.

I syfte att belysa och analysera operakonstens utveckling och möjligheter genomförde Kulturdepartementet under 2008 och 2009 en seminarierie med nordiska utblickar. Av dessa framgick bland annat att Sverige har stora möjligheter att utveckla och förnya operakonsten genom de samlade resurser som finns nationellt, regionalt och lokalt om formerna för samverkan mellan institutionerna förbättras. Goda förutsättningar finns då också när det gäller att förbättra utbudet av och tillgången till opera- och balettföreställningar i stora delar av landet.

I samarbete med övriga opera- och balettinstitutioner har därför Kungliga Operan fått i uppdrag att analysera förutsättningarna och före-

slå nya former för samverkan. Samtidigt ska Operan pröva uppdraget för nationalscenen där erfarenheter och jämförelser bör göras med övriga nationalscener i våra nordiska grannländer. Senast den 1 mars 2011 ska resultatet redovisas för regeringen och Kulturdepartementet.

Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag ska inte stå här och hyckla och säga att jag ska be att få tacka för svaret, för något sådant anser jag inte att jag har fått.

Jag har ställt en enkel fråga till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth, och det är om hon vill ta initiativ till att undersöka möjligheten att bygga ett nytt operahus i Stockholm, inte att man ska bygga. För att vara övertydlig: Vad tänker du göra för att lösa Kungliga Operans lokalproblem? Svaret på frågan är egentligen ingenting.

Kulturministern beskriver att Operan ska ha de bästa förutsättningarna för att utvecklas, att man ska öka anslaget, att Kungliga Operan ska vara nationalscen, att man ska förvalta ett nationellt kulturarv och att man ska vara nyskapande. Sedan upplyser kulturministern om att man genomfört en seminarierie där man har kommit fram till att man bland annat vill förbättra och förnya operakonsten genom de samlade resurserna. Man har också gjort en del nordiska utblickar.

På endast en punkt sätter kulturministern ned foten, och det är att hon vill utreda vad en nationalopera ska innefatta innan diskussionen om en ny operabyggnad tas. Det är inte ofta man kan se ett så tydligt undanflyktande svar på en konkret fråga. Vad kulturministern egentligen säger är: Jag vet; du har rätt, men jag vill faktiskt inget göra.

Herr talman! Jag frågar inte när och hur en operabyggnad ska komma till stånd, utan att man ska titta på frågan och komma med förslag på hur Stockholmsoperans lokalproblem ska lösas.

Stockholmsoperan har under många år haft riktigt stora världsstjärnor. De har påbörjat sin karriär just på Stockholmsoperan och under hela sin karriär både gjort gästspel på Kungliga Operan och bidragit till många kulturupplevelser runt om i vårt land. Tyvärr är situationen inte lika positiv i dag. Visst finns det en och annan operastjärna som ser dagens ljus på Stockholmsoperans tiljor, men det är tveksamt om Stockholmsoperan har samma lyskraft som tidigare. Varför skulle en ung, ambitiös operaartist vilja satsa sin karriär på Stockholmsoperan, där man kanske vill ha möjlighet att utvecklas konstnärligt och kulturellt men möjligheterna att få möta andra stora världsartister är tämligen begränsade, där möjligheten att bli dirigerad av en världsdirigent är ganska ovanlig och där det uppdrag som kulturministern beskriver som "att förvalta ett nationellt kulturarv och att utveckla den nyskapande kulturen" knappast är möjligt?

Det finns säkert flera anledningar till att det ser ut så här, men en av de främsta orsakerna är att vi har ett gammalt operahus, som invigdes 1898. Jag hade fel i min interpellation där jag skrev mitten av 1800-talet, men det var 1898 som det invigdes.

Ett nytt operahus bör innehålla flera scener, där antingen flera uppträdanden kan pågå samtidigt eller någon scen kan användas för att repetera en ny uppsättning.

Herr talman! Jag delar kulturministerns uppfattning att en del verkstäder, som till exempel kostymeri och peruker, kan samlokaliseras till

exempel med Dramatiska teatern. Det tror jag skulle vara en fördel. Men för detta krävs det politiska beslut och inte bara utredningar. I dag är problemet att man har duktiga hantverkare på de här områdena, men vad gäller sceneri och teknik arbetar man i undermåliga lokaler under ibland ganska vidriga former.

Fortfarande kvarstår min stora fråga till kulturministern: När kommer man att initiera en undersökning om att bygga ett nytt operahus i Stockholm? Med operahus behöver man inte nödvändigtvis mena en ny byggnad, utan det kan också vara en samling av byggnader. Man pratar till exempel om Riksdagshuset, men det är egentligen sju hus, om jag minns rätt.

Anf. 3 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag kan börja med att säga att jag uppskattar att vi har den här diskussionen. Det är ju inte så ofta som jag här i kammaren har fått möjlighet att diskutera operakonsten. Jag skulle gärna se att engagemanget var större, inte bara från andra riksdagsledamöter utan över huvud taget.

Jag ska försöka bena upp frågan lite. Undersöka möjligheten, säger Börje Vestlund, samtidigt som det krävs politiska beslut och inte bara undersökningar, och den tredje delen tycker jag är en rätt trist recension av det som i dag sker på Stockholmsoperan. Jag har inte alls samma negativa uppfattning som Börje Vestlund om att Stockholmsoperan inte skulle hålla kvaliteten, att man inte skulle ha någon lyskraft, inte skulle kunna dra till sig internationella stjärnor. Så är det faktiskt inte.

Vad jag däremot ser är ett ökat intresse i hela Sverige för operakonsten. Det är också en förutsättning för att vi ska kunna ha en nationalscen som spelar en viktig roll.

När vi hade det första eller möjligen det andra av de seminarier som jag berättade om i mitt svar var det nästan första gången som operahus från hela Sverige träffades vid ett och samma tillfälle. Det har hänt enormt mycket. Vi har i dag opera från Ystad i söder till Piteå i norr. Vi har Värmlandsoperan, Norrlandsoperan och Vadstena-Akademien. Det händer otroligt mycket.

Så sent som i helgen invigde Sten Nordin, finansborgarrådet i Stockholm, och jag en tredimensionell utsänd föreställning av Folkoperans *Faust* från Filmhuset som ska gå i samarbete med bland annat Folkets Hus och Parker. Det finns ett stort engagemang.

För att återkomma till detta med hus, innan jag går in på vad vi har gjort: Alla är medvetna om att inga hus står för evigt, inte ens denna opera, byggd och invigd 1898. Men innan man fattar beslut om att bygga ett nytt hus måste man trots allt veta vad detta nya hus ska vara, i synnerhet i en tid när alltmer blir digitalt och vi kanske börjar fundera över om vi ska låsa oss fast i nya hus. För att återknyta till vad som händer i många av våra grannländer, där man har byggt otroliga hus, såväl i Oslo som i Köpenhamn: Det har visat sig att driftskostnaderna har blivit vida högre än vad man trodde från början.

Innan vi börjar prata om hus och innan vi över huvud taget har en undersökning av ett hus är det innehållet i operakonsten som jag hävdar är det absolut viktigaste. Därför måste vi också ha en analys av hur det

Prot. 2010/11:21
25 november

Svar på
interpellationer

ser ut. Det är också det uppdrag som Kungliga Operan har fått, i samverkan med övriga scener i Sverige. Det uppdraget ska redovisas den 1 mars nästa år.

Parallellt har en del annat skett. Börje Vestlund talade om de behov som finns i det nuvarande operahuset. Vi vet absolut att de behoven är stora. Men det är ju inte så att ingenting har skett.

Man kan väl också säga att det i någon mening har varit ett gradvis förfall, inte minst under den tid när Börje Vestlunds partibröder hade ansvar för frågan. Därför var det så viktigt att få med detta nu i budgetpropositionen. Oavsett vad som kommer att hända med ett nytt hus framöver – vi vet att beredningstiden ibland kan sträcka sig över ett eller ett par decennier, vilket det gjorde bland annat i Oslo – kan vi inte vänta på det. Därför är det viktigt att komma i gång med renoveringarna redan nu – därav de satsningar som vi gjort bland annat i den kommande budgeten och i tidigare budgetar under vår förra mandatperiod.

Anf. 4 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Det finns en del saker som jag kan instämma i. En sådan sak är naturligtvis att situationen inte är densamma som 1898. Då byggde man ett nytt operahus eftersom det gamla hade brunnit ned, och då fanns det en opera i Stockholm. Det var liksom bara att konstatera. Det är möjligt att någon av de regionala teatrarna satte upp någon operaföreställning någon gång ibland, men då var det snarare undantag än regel – det kan jag mindre om.

Vad som är intressant är precis det som kulturministern påpekar: Man kan uppleva opera runt om i vårt land, och därmed ändras naturligtvis nationalscenens roll. Men för att man ska få klart för sig vad den ska vara måste man ändå veta vad man vill med ett hus.

Jag har inte krävt att vi nu ska bygga ett hus. Jag hade kunnat ha min vision av var det operahuset skulle ligga, där jag tycker att det skulle vara vackrast. Men det är knappast min eller kulturministerns sak att peka ut var huset ska ligga. Vad vi ska och kan göra som politiker är att säga: Vi tycker att det är rimligt att man utvecklar ett nytt, modernt operahus, där man väger in även detta att det finns en rad regionala operor och att det finns operahus på andra håll i Sverige. Det tycker jag inte är så konstigt.

Vad jag däremot tycker är konstigt är att man väldigt gärna avvaktar, inte vill sätta i gång arbetet utan att det ska dras ytterligare i långbänk. Låt mig säga: Det var en liknande debatt där man sade ungefär: Ni socialdemokrater var så dåliga – haha! Då vill jag bara säga: Om vi tar Sverige de senaste 30 åren – så långt kan vi väl säga att vi i någon mening har något ansvar, för tidigare var vi möjligen födda men knappast ansvariga för någonting – har det varit borgerlig majoritet i 12 år och socialdemokratisk majoritet i 18 år. Det är ohållbart att skylla på varandra.

En sak hann jag inte med att säga förut. Problemen på Kungliga Operan har påpekats under många år, och kulturminister efter kulturminister av olika politisk färg har sagt ”Vi förstår, det är förskräckligt”, men sedan har man inte gjort något.

Det är det jag vill peka på för att lyfta upp operakonsten, att som operaälskare kunna säga: Här har vi en modern opera som är anpassad efter hur det ser ut i dag, där man kan framföra nyskapad operakonst och inte bara de klassiska operorna. Ett av problemen är ju – för att ta ett

struntexempel – att Stockholmsoperan byggdes efter det sätt som man framförde opera på den tiden. Sångarna stod då i huvudsak på scenen och sjöng sina arior och agerade i väldigt liten utsträckning. Men i dag är det både teater och operasång, om jag får använda det uttrycket. Det är en stor skillnad jämfört med hur det ser ut i dag.

De nya operorna har större scener, men framför allt har de fler scener, för både den lite mindre breda operakonsten och den lite smalare operakonst som växer fram. Vi har nyproducerade operor som vi knappast har plats för på Stockholmsoperan i dag, av många olika skäl men inte minst för att det ser ut som det gör, att byggnaden är som den är.

Jag håller med kulturministern om att en byggnad har en begränsad livslängd, om inte annat så funktionellt, fast den sedan kan stå kvar mycket längre.

Fortfarande återstår min fråga: När kommer man att göra något åt detta? Det behöver sättas i gång ett arbete för att vi ska få ett operahus inom överskådlig tid.

Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag vill likt Lena Adelsohn Liljeroth tacka Börje Vestlund för interpellationen, för det är ju en mycket viktig fråga: huset men framför allt den verksamhet som förekommer i huset och på alla de olika scener runt om i landet där man nu kan höra opera.

Låt mig nämna några namn som kanske är mer kända än många fotbollsspelare och andra berömdheter: Jenny Lind, Jussi Björling, Birgit Nilsson och dagens Malena Ernman. Det är namn som är vida kända och som på något sätt har Stockholm som bas men som har gjort sina stora framträdanden – fast det kanske inte gäller Jenny Lind – framför allt på andra scener, i New York, Milano och så vidare.

Jag tycker också att man ska se att vi i Sverige försöker hålla denna operakonst, som är så spridd i världen, högt genom bland annat Operahögskolan, som finns här i Stockholm.

Det finns en annan scen i Stockholm, nämligen Drottningholmsteatern, som är något äldre. Den är från 1756 i original. Man kan diskutera samverkan mellan Drottningholmsteatern och Kungliga Operan. Det har ju inte varit det allra bästa samarbetet under senare tid, kan man väl säga.

Jag tycker också att interpellationen har ett annat värde. Den pekar på den vikt som våra nationalscener har. De råkar ligga i Stockholm. Men både Dramaten och Operan, som har undergått stora förändringar under senare tid, har inte bara Stockholmspublik. När man tittar på vilka som kommer, herr talman, ser man att det är resande från Nyköping och många andra orter som kommer hit och tittar på dessa föreställningar.

Samtidigt har Börje Vestlund naturligtvis rätt i att den opera som vi nu har, Operahuset, inte är anpassad till dagens teknik. Vi som arbetar på olika sätt med det här vill sprida detta väldigt mycket. Och där tycker jag att Börje Vestlund har en poäng. Om man ska kunna använda sig av digital överföring till många andra scener runt om i Sverige – och det arbetar vi med på olika sätt – så att det här kan ses i digital form på många håll behövs det en upprustning.

Jag håller också med Börje Vestlund om att det kanske inte behövs ett helt nytt operahus, som vissa har tänkt sig. Man har kanske tänkt sig ett som i Sydney – det är väl det mest berömda – eller i Köpenhamn, i Oslo

eller för den delen i Göteborg. Jag tror att det finns väldigt många möjligheter att arbeta inom ramen för det hus som nu finns.

Jag tror också att Börje Vestlund har en poäng i – och det vet jag att statsrådet också är inne på – att man måste utnyttja de lokaler och olika administrativa resurser som finns mellan Dramaten och Operan, för där finns det möjligheter till samverkan.

Ytterst är det på det sättet att om vi ska ha råd att ha denna internationella högklassiga operakonst i Sverige, som är ett litet land, måste vi se till att vi kan lägga så mycket resurser som möjligt på själva konstarten och inte binda alltför mycket pengar i byggnader.

Anf. 6 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är roligt, tycker jag, att Gunnar Andrén också kommer in i debatten, eftersom jag vet att Gunnar Andrén har ett starkt engagemang och också en koppling till Drottningholmsteatern.

Jag ska inte ge mig in här och rätta interpellanten, men jag har absolut för mig att Gustav III:s opera inte brann utan att den revs. Men det är historia.

Men vi kommer in på det här med hus. Gunnar Andrén nämnde operahuset i Sydney som är drygt 50 år gammalt och som – det kan man väl säga – har blivit en symbol för staden. Men det var också ett bygge som blev oändligt mycket dyrare än vad någon hade tänkt sig. Sedan vet jag inte hur man ser på detta nu i efterhand. Men det ska man också bära med sig när vi talar om vad ett nytt hus så småningom kan kosta, inte bara bygget utan även driften.

Börje Vestlund sade något intressant. Var det ska ligga är inte en fråga som egentligen ligger hos vare sig Börje Vestlund eller mig. Men det finns något som är frapperande, tycker jag, i den här diskussionen – jag har följt den under ett antal år, inte bara som kulturminister utan också i kulturutskottet. Och det är att man ofta börjar med att säga: Här ska huset ligga.

Då är det kanske inte precis operavännerna eller balettvännerna, möjligen, som har engagerat sig i debatten, utan det är arkitekterna. De ser behov av ett landmärke. Och det är inte där jag tycker att vår diskussion ska ha sin utgångspunkt, utan det handlar just om: Vad behöver operakonsten?

Jag värjer mig i allra högsta grad mot det som Börje Vestlund antydde i sitt förra inlägg, att jag skulle vara ointresserad och inte vilja föra det hela framåt bara för att jag inte bums förutsätter att det ska finnas en undersökning om var det nya huset ska ligga eller hur det möjligen ska se ut.

Vi måste veta: Hur kommer operakonsten att utvecklas? Här händer otroligt mycket. Det var både Börje Vestlund och Gunnar Andrén inne på.

Jag tyckte också att jag hörde Börje Vestlund nämna att operakonsten utvecklas. Det är dans. Man spelar ibland mitt i publiken. Det gör att man behöver se till ett helt behov, inte bara till operan som, om man kan kalla det så, sin smala ursprungliga konst utan också till vad den har kommit att bli och de nya tekniska möjligheter som finns.

Därför tycker jag att det uppdrag som Operan nu har är oerhört viktigt. Det handlar om att samverka med övriga institutioner runt om i Sverige och se: Vad kan man göra som en nationell scen? Vad kan andra göra? Hur kan man förbättra gästspel?

Vi flyttar frågan framåt. Men skulle jag säga att vi nu ska ha en undersökning som visar hur ett kommande hus ska se ut, var det ska ligga och eventuellt vad det ska kosta och att vi förmodligen ska ha en arkitekttävling börjar vi absolut i fel ände. Det vill jag gärna säga. Då kommer vi nämligen inte vidare. Då vet vi inte vad vi behöver.

Sedan händer det mycket i diskussionerna inom Stockholms stad. Man talar om eventuell användning av gasklockorna, Bobergs gasklocka i Värtahamnen. Kan den fungera som en gästspelsscen? Kan man möjligen på sikt använda Jacobs kyrka som ligger intill? Det finns oändligt många idéer.

Det här är naturligtvis diskussioner som pågår parallellt med att vi har samtal med dem som är engagerade inom dansen, operakonsten och musiken och med alla övriga som är engagerade i vad som ska hända med den kommande operakonsten. Men jag vill absolut säga att jag inte håller med om det som Börje Vestlund sade från början, att vi inte skulle ha någon form av internationell standard.

Anf. 7 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag ska använda mina sista två minuter åt just detta med den internationella standarden. Nja, det där vet jag inte. De här uppgifterna, att vi inte har det, får jag från dem som är aktiva i Operan i dag. Det är inte samma lyskraft om Stockholmoperan i dag som det var på 40-, 50- och 60-talet. Det är ingen tvekan om att det är den uppfattning som man har om sin egen opera. Man vill utveckla det här.

Däremot håller jag med om att det inte precis är det som vi har haft den största debatten om när den här frågan har debatterats i Sverige eller ens i Stockholm. Det har oftast handlat om var huset ska ligga och hur det ska se ut. Det har debatten handlat om.

Jag delar helt och hållet kulturministerns uppfattning att vår uppgift är att diskutera vad det ska innehålla. Det ska vara utgångspunkten. Sedan ska vi titta på vilka behoven är. Det tycker jag också är det viktiga.

Men det är just därför jag säger att man initierar det här med hur man ska få en ny operaverksamhet eller ett nytt operahus i Stockholm. Sedan behöver det inte bestå av *ett* hus.

Jag ska också kommentera det här med driftskostnaderna. Ja, det är väl ett av de största bekymmer vi har just nu över huvud taget. Vi bestämmer oss för att starta en ny verksamhet, och nästan oaktat vad det är i den offentliga sektorn visar det sig att driftskostnaderna blir mycket, mycket större. Det är väl ett helvete vi har att hantera, och det har vi väl på alla områden. Där tror jag att det finns anledning till mycket eftertanke från oss alla när det gäller hur vi ska hantera just den frågan. Men jag delar uppfattningen att det brukar vara så för de nya kulturella verksamheterna, att det blir väldigt höga driftskostnader.

Det finns mycket att säga om det här. Jag tycker också att det finns anledning att säga så här: Det finns inga digitala inspelningar som man skickar runt i landet från Stockholmoperan. Det tycker jag säger någonting. Man kan i varje Folkets hus och i varje liten biograf runt om i landet

uppleva operaföreställningar från olika håll i världen, men tyvärr inte från Stockholmsoperan. Det tycker jag är ett bekymmer. Jag hoppas att den ska få den internationella lyskraft som den egentligen behöver för att Sverige ska vara ett stort operaland.

Anf. 8 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är svårt att säga hur Stockholmsoperans lyskraft var för 50–60 år sedan. Det kan jag inte riktigt bedöma. Men vi kan konstatera att engagemanget har ökat och naturligtvis också konkurrensen.

Sedan är det fel att det inte skulle ha varit digitala sändningar. Jag tror att såväl *Askungen* som *Tosca* sändes ut digitalt i landet i fjol.

Vi kan också glädja oss åt att publiken har ökat. Det var en beläggning på 83 procent under första halvåret 2010, jämfört med 79 procent, tror jag, under motsvarande period 2009. Intresset ökar. 50 procent fler barn och ungdomar har kommit till Operan, och det är där vi också bygger intresset.

Men man kan ju vara digital själv – man behöver inte vara analog – det vill säga man kan driva flera processer samtidigt. Jag ämnar inte släppa tanken. Behöver vi ett nytt hus? Hur ska det vara? Är det en byggnad vi talar om? Är det snarare teknisk utveckling vi behöver? Den diskussionen kan vi föra samtidigt som vi pratar om och framför allt arbetar med hur vi ska kunna rädda det hus vi nu har.

Oavsett vad som händer tror jag nämligen inte att det finns några planer på att riva den nuvarande Stockholmsoperan.

Det har nu givits ett extrauppdrag till den utredare som ska göra en översyn av statens fastighetsförvaltning. Det handlar om att också se över hur bland annat Stockholmsoperan ska kunna ha en hyra som fungerar med det antikvariska värdet och uppdrag man har. Det är *en* fråga jämte det löpande underhåll som sker och som måste ske av bland annat scenmaskineriet. Man har fått en ny korsal. Det händer en hel del i det hus som nu hyser Stockholmsoperan, och det måste det göra även framöver.

Men jag lovar att jag inte kommer att släppa den här frågan. Om det sedan kan resultera i ett nytt hus vågar jag inte lova.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellationerna 2010/11:51 och 61 om registreringen av amatör- och bevarandesorter och utvecklingen av landsbygden

Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Tina Ehn har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att så kallade bevarandesorter och amatörsorter av köksväxter inte ska riskera att försvinna från marknaden på grund av föreslagna krav på registrering och begränsningar.

Suzanne Svensson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att registreringen av amatör- och bevarandesorter inte ska bli ett hinder för utvecklingen på marknaden samt vilka åtgärder jag avser att vidta för landsbygdens överlevnad och utveckling.

Låt mig börja med att reda ut några missförstånd som har förekommit i debatten om denna fråga.

Jordbruksverket ska genomföra EU:s direktiv om amatör- och bevarandesorter i svensk lagstiftning genom föreskrifter. I den processen har verket bett om synpunkter i en remissrunda. Hela syftet med att remittera ett förslag är ju, som bekant, att få in synpunkter så att det slutliga resultatet blir så bra som möjligt. Verket har fått in många synpunkter, vilka nu bearbetas.

En oro som uttryckts av vissa remissinstanser gäller storleken på avgiften för registrering. Jordbruksverkets förslag är att endast ta ut en registreringsavgift, det vill säga en avgift en gång per sort. Man har i det utskickade förslaget inte nämnt någon summa. Det återstår nu för Jordbruksverket att bedöma remissvaren innan man gör ett slutgiltigt ställningstagande. Jag har förstått att verket aktivt arbetar för att finna lösningar med anledning av de synpunkter som inkommit.

Det finns sedan länge en lagstiftning om saluföring av utsäde inom EU. Dess övergripande syfte är att se till att konsumenten får ett frö som är sortäktat och har bra grobarhet och är friskt och sunt. Lagstiftningen är gammal och ses nu över. Resultatet av den översynen kan komma att resultera i en större förändring i regelverket. Sverige arbetar i den processen för enklare regler som inte missgynnar småskaliga odlare.

För mig och regeringen är allt företagande, oavsett storlek, av största vikt, och därför är enkelhet i regelsystemen och rimliga kostnader för det lilla företaget en högt prioriterad fråga. Även odling för eget bruk är av vikt därför att det ger enskilda möjlighet att bidra till den biologiska mångfalden och kunskapen om odlande. Jag är därför angelägen om att alla regler, från EU eller regeringen och myndigheter, är så enkla och kostnadseffektiva som det bara går.

Även om jag kan hålla med om att det finns problem med det nya EU-direktivet om amatör- och bevarandesorter av köksväxter finns det också fördelar jämfört med tidigare lagstiftning på området. En är att det blir möjligt att godkänna fler gamla sorter på ett enklare sätt än hittills. Dessutom får sorterna säljas i små förpackningar inom hela EU, vilket borde underlätta för små fröfirmor att importera och sälja frön. Det finns också möjlighet att behålla en sort på marknaden för hobbyodlare när den har förlorat i konkurrenskraft.

Ett utökat antal godkända sorter gynnar en ökad odlad mångfald. Det gamla undantaget som Sverige har haft gällde endast sorter framställda före 1990 sålda i små förpackningar till hobbyodlare i Sverige. Det undantaget försvinner i det nya regelverket. I stället får vi alltså ett nytt EU-regelverk för amatör- och bevarandesorter som innebär att fler sorter omfattas av ett enklare regelverk.

Jag har stor förståelse för att de som har kunnat använda sig av det gamla undantaget får problem när detta försvinner. Det är viktigt att dessa inte drabbas av orimliga kostnader.

Det undantag som Tina Ehn hänvisar till i interpellationen handlar däremot inte om att komma upp på sortlistan. Det undantaget handlar om sämre kvalitet på grund av exempelvis väldigt regniga somrar som gör att man har för lite utsäde som uppfyller kvalitetskraven.

När det gäller Suzanne Svenssons fråga om hur jag vill främja landsbygdens överlevnad och utveckling vill jag understryka att jobb och

Prot. 2010/11:21
25 november

Svar på
interpellationer

företagande är ledord för mig inom alla delar av den verksamhet som jag förvaltar. Regelförenklingar samt konkurrenskraftiga skatter och avgifter är avgörande för företagsklimatet liksom goda kommunikationer och annan fungerande infrastruktur. Dessutom ska vi bruka utan att förbruka de resurser som landsbygden har. Ett viktigt verktyg i arbetet med att främja utvecklingen på landsbygden är landsbygdsprogrammet, som omfattar åtgärder för 36 miljarder kronor under programperioden 2007–2013.

Anf. 10 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för det svar jag har fått på interpellationen, som handlar om bevarandesorter och amatörsorter. I grunden handlar det om småskaligt kontra storskaligt och om rätten till mångfald och odlarglädje, kanske man kan säga. Det handlar om små fröfirmors situation – om dem som har satsat på det speciella och lite udda.

Nästan 13 000 människor har skrivit under detta och protesterar mot förslaget att begränsa den biologiska mångfalden. Så kan jag nog sammanfatta det. Man vill helt enkelt inte att utbudet av spännande fröer och växtsorter ska begränsas. Det är grunden till fröuppropet, som har gått att ta del av i de så kallade sociala medierna eller i den digitala världen.

I min interpellation tar jag delvis upp det undantag som vi i Sverige har haft sedan 1988 – tror jag det var; jag är inte säker på året. Nu verkar det vara på väg att försvinna. Det har varit ett ganska speciellt undantag för Sverige. Det tillkom inte genom att Sverige kunde behöva det på grund av alltför regniga somrar och att man därför kunde få en sämre kvalitet, utan det handlade egentligen mer om att vi har detta speciella klimat i vårt land som gör det lämpligt att odla dessa udda växter. Det är dessutom mycket intressant.

Jordbruksverket har skickat ut remisser på en runda. Det har kommit in många svar. I förslaget från Jordbruksverket fanns uppgifter som tolkades som ökade kostnader, ett snabbt ikraftträdande och en kort remisstid. Dessa tolkningar har gjorts och har lett till kraftfulla protester.

Som det ser ut nu har man backat något i detta, och vi vet inte riktigt var det landar i kostnader. Trots allt är det som kallas för amatörsorter fortfarande otroligt hotat. Vi har skrivit på konventioner om biologisk mångfald och om Farmers Rights. Vi har också det biologiska mångfaldsåret just i år. Då ska man göra allting för att öka möjligheten till biologisk mångfald i stället för att gå med på begränsningar.

Vi har i Sverige någonting som heter Programmet för odlad mångfald. Det är en nationell satsning för att bättre bevara och nyttja våra kulturväxter. Vi har också ett nordiskt samarbete i någonting som heter Nordgen. Det är ett nordiskt genresurscentrum, ett samarbete för bevarande och hållbart nyttjande av växter, husdjur och skog.

Allt detta tycker man att det är värt att fortsätta att bevara. Det är inte säkert att vi längre kommer att ha tillgång till alla amatörsorter som odlas utanför EU och som många små fröfirmor saluför. Det är det som är det allvarliga när det gäller det som vi i dag vet om vad Jordbruksverket kommer att svara efter den remissrunda som har varit. Det är fortfarande de som är hotade med begränsningen att de ska in på en sortlista. De ska registreras. Det finns också en kvantitativ begränsning.

Det finns antagligen möjligheter till påtryckningar och ett visst handlingsutrymme. Jag undrar därför om landsbygdsministern avser att påverka.

Prot. 2010/11:21
25 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 SUZANNE SVENSSON (S):

Herr talman! Jag tackar minister Erlandsson för svaret.

Förslaget om föreskrifter om bevarandesorter och amatörsorter av köksväxter har varit ute på remiss, precis som Tina Ehn sade. Jag förstod att ministern tycker att vi ska vänta och se vad som har framkommit och vad som händer under bearbetningen. Min erfarenhet är att om man ska påverka ska man få till stånd en förändring innan beslut är fattat.

Det förslag som skickades ut av Jordbruksverket i mitten av oktober gäller ett direktiv för bevarandesorter – gamla svenska sorter som produceras i Sverige – och amatörsorter som saluförs i mindre förpackningar till konsumenterna. Målet är, säger Jordbruksverket, att det ska bli lättare att saluföra vissa sorter av köksväxter som annars inte skulle bevaras.

Trots den skandalöst korta remisstiden på tre veckor har det kommit in mer än 650 svar – jag har läst en del av dem, men inte alla. Det visar på det stora intresse och engagemang som finns från både företag och privata odlare när det gäller odling. Det har funnits krav från remissinstanserna om mer information. Jordbruksverket har därför bjudit in till ett seminarium i december, efter det att remisstiden är slut. I demokratisk ordning hade det varit bättre att förlägga seminariet tidigare som stöd i remissarbetet, tycker jag.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 31 december. Jag förutsätter att de företagare som sysslar med amatörodling redan har sin planering och distribution klar inför våren. Varför finns det inte något förslag om en övergångsperiod så att man hade haft möjlighet att göra anpassningar och minimera förlusterna?

Konsekvenserna av att inte införliva direktivet skulle enligt Jordbruksverket troligen bli att fler köksväxter och amatörsorter försvinner från den svenska marknaden med följd att svenska producenter och hobbyodlare får ett mindre utbud av sorter. För en bevarandesort av lantbruksväxter subventionerar Jordbruksverket den årliga kostnaden. De sorterna behöver inte gå igenom samma prövning som amatörsorterna för att bli godkända. Det är naturligtvis bra för yrkesodlarna.

I dag behöver en amatörsort endast anmälas till Jordbruksverket. Eftersom det har varit gratis innebär det nya direktivet en avsevärd försämring. Man har angivit beloppet 3 000 kronor för att registrera en frösört och därefter en årlig avgift på 2 000 kronor. Jag förstår att man har uppfattat det så; det gör även jag när jag läser den remiss som har gått ut. Konsekvenserna av detta är flera. Trots de goda intentioner som Jordbruksverket har haft kommer många sorter att försvinna från den svenska marknaden på grund av de kostnader som tillkommer. Olika odlare har tittat på detta och säger att det skulle bli en ökning med 200–500 procent. Den kostnaden läggs naturligtvis på konsumenterna. I veckan fick jag en frökatalog där jag kunde konstatera att priset för en fröpåse som tidigare var runt 20 kronor nu ligger 20–30 kronor högre.

Avgiften ser olika ut i Europa. I England har man tidigare bestämt att ta ut en engångsavgift på ungefär 1 100 kronor och ingen årlig avgift. Jag har nu fått obekräftade uppgifter om att Jordbruksverket har tagit intryck

av det som har skrivits av remissinstanserna och att man eventuellt kommer att föreslå en liknande avgift i Sverige. Jag hoppas att ministern verkar i den riktningen.

Anf. 12 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig upprepa skälet till att vi har en lagstiftning på det här området. Utsädeslagstiftningen har som syfte att garantera konsumenten – stor som liten – ett utsäde av bra kvalitet och fritt från sjukdomar. Vi har haft den lagstiftningen under lång tid. Det har varit viktigt för att trygga livsmedelsförsörjningen. Skälet avspeglas i vilka arter som regleras.

Jag ska kommentera några av frågorna.

De kommersiella sorterna går igenom en rigorös och kostsam godkännandeprocess för att komma med på en sortlista.

En annan fråga gällde om detta betyder något för den biologiska mångfalden och för den odlade mångfalden. Det nya direktivet är i huvudsak något positivt. Det är faktiskt ett steg i rätt riktning. Det instämmer till exempel Centrum för biologisk mångfald i. Så kan jag säga eftersom det gamla undantaget som vi hade om köksväxter som är framtagna före 1990 inte har använts särskilt mycket. Det har funnits ca 70 sorter på den listan. Man har sagt mig att av dem används ungefär var femte i dag.

Den tidigare lagstiftningen har i praktiken uteslutit mycket av den odlade mångfalden. Syftet med den nya lagstiftningen är alltså att öka den biologiska mångfalden i våra odlingar genom att göra det lagligt att sälja äldre och lite udda sorter i alla medlemsländer.

Kravet är att en sort ska vara särskiljbar från andra. Det är ett viktigt krav, säger jag som hobbyodlare. Om det inte är så bidrar det inte heller till den biologiska mångfalden eller den odlade mångfalden. Det nya regelverket omfattar väldigt många fler sorter än de som finns upptagna i det tidigare svenska undantaget. Förut saknades helt möjligheten att lagligt sälja bevarandesorter eftersom de hade svårt att leva upp till alla krav som finns och fanns för att komma med på en sortlista. Det blir nu lättare för flera sorter att säljas lagligt, vilket är positivt för den biologiska mångfalden, inte minst för den odlade biologiska mångfalden.

Jag ska också svara på frågan om det finns några bevarandesorter på sortlistan. Ja, det finns ca 55 bevarandesorter av lantbrukssorter på bevarandelistan. Det har skett genom den nordiska genbanken som har lämnat in sortbeskrivningar. Det gäller lantbruksväxter, inte köksväxter eftersom beslutet om bevarandesorter av lantbrukssorter togs redan förra året och av köksväxter i år.

Anf. 13 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag blev glad när jag fick svaret från landsbygdsministern där han erkänner att det kan finnas vissa problem med det nya EU-direktivet för amatör- och bevarandesorter av köksväxter. Men det anförande som vi hörde alldeles nyss kände jag var ett totalt försvarstal för det som ändå händer.

Det är en viss skillnad mellan bevarandesorter och amatörsorter. Det håller jag med om. Det som är absolut hotat nu – det vill jag säga en gång till – är det som kallas för amatörsorterna. Det är i huvudsak köksväxter.

Jag har fått många mejl från människor. Jag har till exempel fått ett mejl från en person som skriver följande:

Jag har förut skickat efter en massa ryska frön från en estnisk fröfirma som hade tillgång till nästan hela det ryska utbudet.

Då ska vi veta att man i Ryssland har husbehovsodlat otroligt mycket. Där har man en otrolig biologisk mångfald av just köksväxter.

Nu har samma företag slutat sälja ryskt eftersom det strider mot EU-direktivet. Detta har i sin tur lett till att den svenska firma som sålt dem inte längre har tillgång till dem och förresten inte heller får sälja dem.

Det som man har varnat för har alltså redan börjat hända.

Just detta tycker jag är tragiskt, även om man kan tänka sig att detta inte är stora jordbruksgrödor som de stora odlarna använder, men det är en mångfald av grödor som väldigt många människor använder på många håll och kanter.

Sedan kan man naturligtvis säga, som ministern, att det har skett mycket positivt också i samband med att man har fått nya regler när det gäller bevarandesorter och så vidare. Det kan man kanske tycka. Man kan också tycka att vi i Europa blir mer solidariska eftersom det blir lika för alla. Men Sverige hade ett undantag, och det är detta undantag som nu är hotat, det är detta undantag som vi vill slåss för och det är detta undantag som människor är oroliga för. Det gäller fröfirmor, stadsodlare, koloniträdgårdsoodlare, balkongodlare och museiodlare. Det är många som har hört av sig. Det är dessa människors rättigheter när det gäller att kunna få dessa fröer som vi i dag står och pratar om.

Då har vi det biologiska mångfaldsåret och alla konventioner som vi skriver på. Den odlade mångfalden är någonting som människor har skapat. Det är alltså bönder och odlare som i sin glädje över detta har odlat fram dessa sorter.

Ska vi försöka fortsätta att få dessa möjligheter att odla dessa sorter? Nu har Sverige haft ett undantag, och vi är mycket glada för detta undantag. Det var en opinion även då för att vi skulle få det. Vi hävdade bestämt att vi behövde det därför att vi tyckte att det var mycket attraktivt, bra och lämpligt för oss att kunna odla sorter som många gånger kanske passar i andra klimat men som också passar i Sverige.

Det är detta som många remissinstanser skriver om, och det räcker då inte med att man bara är angelägen om att alla regler och kostnader ska vara effektiva utan man kanske behöver ta en strid för saken i fråga.

Det finns naturligtvis saker som man kan lyfta fram. Det kan till exempel handla om att man sätter en avgift som är omsättningsberoende, att man fortsätter att försöka driva på att ha ett undantag och att man kanske också tittar på om man kan luta sig mot fördraget om växtgenetiska resurser som vi bland annat har skrivit på. Det finns mycket som öppnar för att man från svenskt håll försöker driva denna fråga om den odlade mångfalden, som vi alla tycker är viktig, på ett positivt sätt. Även alliansregeringen har detta som devis i sitt program med Matlandet Sverige, med företagsamhet, med landsbygd och med regelförenkling och biologisk mångfald.

Anf. 14 SUZANNE SVENSSON (S):

Herr talman! I dag finns det ett undantag från EU:s direktiv, vilket har gjort att vi har haft tillgång till fröer från liknande klimatzoner runt

om i världen som är mer gångbara i vårt klimat. Sverige är ett långt land. Det som vi odlar nere i södra Sverige går inte alltid att odla i norra Sverige, och det som man odlar nere vid Medelhavet går naturligtvis inte att odla uppe i Sverige.

Vissa remissinstanser har sagt att när man inför detta är det upp till 300 sorter som vi har i dag som är hotade. De kommer från andra delar av världen. Det innebär inte bara att den biologiska mångfalden är hotad. Även jobben i affärer, i grossistled och bland odlare är hotade. Dessa arbetstillfällen finns företrädesvis ute på landsbygden.

Minister Erlandsson har själv tagit initiativ till landsbygdsprogrammet och Sverige – det nya matlandet. Där konstaterar ministern att lokal och regional mat och matkultur väcker allt större intresse och efterfrågas av allt fler. Ministern säger också att han vill att Sverige ska fortsätta att utvecklas och bli känt som ett gastronomiskt land av vikt och att vi ska slå vakt om vårt svenska matarv.

Jag instämmer naturligtvis i detta. Men då måste vi också ge förutsättningar för de ofta små företagen ute på landsbygden att växa och utvecklas. Många gånger kan det börja som en hobby i mindre skala för att sedan växa till ett företag som kan ge ett mervärde till bygden och fler arbetstillfällen.

Jag tycker att det är bra att vi visar vägen när det gäller vårt engagemang i EU i olika frågor. Jag hoppas också att ministern vill verka för att det inte blir en utslagning av mindre företag som ofta står för mångfalden inom näringen.

Vi skriver också på olika konventioner och avtal. Vi har skrivit på bland annat någonting som heter Farmers Rights. Det är gott och väl. Men jag skulle vilja ställa en fråga till ministern: Vad händer när vi väl har skrivit på dessa konventioner? Hur implementerar vi dem här i Sverige?

Det är Nordiska rådet som ger bidrag till vår genbank i Alnarp. Jag har blivit uppringd och fått reda på att man är rädd för att det ska minska. Jag skulle vilja att ministern kommenterar detta också.

Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig upprepa några tidigare avgivna svar och kommentarer på framställda frågor.

Den tidigare lagstiftningen har i praktiken uteslutit mycket av den odlade mångfalden. Syftet med den nya lagstiftningen är att öka den biologiska mångfalden i våra odlingar genom att göra det lagligt att sälja äldre och det som vi kan kalla udda sorter i alla medlemsländer.

Jag påstår att det blir så beroende på att det gamla undantaget om köksväxter som är framtagna och framställda före 1990 inte användes särskilt mycket. Det finns bara ca 70 sorter upptagna, och av dem används ungefär 50 i dag.

Är det då så att detta påverkar våra möjligheter att ta in olika sorter? Jag kan exemplifiera med fina ukrainska tomatfrön. Kommer mina chilifrukter från Honduras att bli olagliga nu? När det gäller arter som är reglerade i utsädesförordningen – vilka arter det är finns upptagna på listor på nätet – gäller samma regler som förut. De arter som är reglerade kommer att vara det även fortsättningsvis. Exempelvis kommer Habanero inte att vara reglerad i fortsättningen heller. Därför kan man fort-

sätta att sälja den utan registrering. Det finns andra chilisorter som omfattas, och de kan nu säljas lagligt om de finns registrerade på sortlistan. Det kunde de inte tidigare, men nu kan de det om de är registrerade på sortlistan. Det kommer alltså att finnas möjligheter att få tag på fler lagliga sorter än förut eftersom även amatörsorter och sorter framtagna efter 1990 kommer att omfattas av det undantag som vi har.

Låt mig slutligen säga några ord om Nordgen i Alnarp. Det förs en budgetdiskussion. Det görs kring alla verksamheter alla år. Dessa budgetdiskussioner kommer självklart att avslutas. När de kommer att avslutas kan jag inte svara på i dag, men att de kommer att avslutas är jag alldeles övertygad om av det skälet att alla budgetdiskussioner måste avslutas eftersom Nordgen är en del av Nordiska rådets verksamhet.

Anf. 16 TINA EHN (MP):

Herr talman! Tack för det svaret, ministern! Jag blev smått orolig angående budgetdiskussionen. Jag har också hört att det finns en oro kring vad som kommer att hända med Nordgen. Jag hoppas att Nordgen får sina resurser och att det går att fortsätta med den verksamheten. Den diskussionen kommer kanske.

I vilket fall talar vi här om fröer. Skulle fröfirmor i länder utanför EU som vi i Sverige i dag har möjlighet att importera fröer från ha ett mycket stort intresse för att registrera sina udda fröer i EU och få med dem på sortlistan är det inte säkert att den dokumentation som krävs om fröerna över huvud taget finns. Dessutom är det ganska säkert att många inte kommer att göra så eftersom de kanske inte ser att den här marknaden är värd den kostnaden. Det är vad detta mycket handlar om.

Oroande i hela den här diskussionen är också detta med det storskaliga gentemot det småskaliga. Varför ska man begränsa det småskaliga och de udda sorterna så otroligt mycket? Dessutom finns det en kvantitativ begränsning utifrån hur mycket som historiskt odlats. Jag hoppas att vi i Sverige ännu mer kommer att odla köksväxter och att det gäller hela Europa samt att det finns en mångfald av grödor. Jag tycker inte att det ska finnas en kvantitativ begränsning som bygger på historisk yta, på hur mycket vi tidigare odlat – snarare tvärtom. Öppna för möjligheter att odla mer och begränsa inte!

Vad de här begränsningarna grundas på är det väldigt svårt att utläsa. Allt det här är ju en utveckling som är motsatsen till vad jag tror att såväl Centerpartiet och övriga Alliansen som alla vi andra vill. Allihop säger vi att vi vill ha en utveckling av landet. Vi vill gynna företagsamhet och tycker att såväl det här med att utveckla matproduktion som mångfald är bra.

I detta finns kanske vad som kallas de små stegens tyranni som man ska ta i beaktande, men det finns också positiva saker med det här.

Anf. 17 SUZANNE SVENSSON (S):

Herr talman! Två frågor känner jag att jag inte fått svar på. Dels gäller det övergångsreglerna. Om den här lagstiftningen ska börja gälla den 1 januari är det bråttom. Som jag tidigare sagt tror jag att de odlare, de affärer och de som sysslar med fröhandel redan har förberett sig inför våren 2011. Dels gäller det min fråga om implementering av konventioner som vi i Sverige beslutar om och skriver på.

Vi ska vara medvetna om att vi beträffande den biologiska mångfald som vi har i dag mycket har att tacka forskningen och det frivilligarbete som många krafter i landet bidragit med. Det tycker jag att vi ska slå vakt om.

Anf. 18 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig igen påminna om att det finns skäl till att vi har den här typen av lagstiftning. Det brukar vara så med lagstiftning att det finns ett skäl till att den finns.

Skälet i det här sammanhanget är, upprepar jag – det får kammaren ursäktas – att det handlar om att skydda såväl den stora som den lilla konsumenten eller, i det här sammanhanget, såväl den lilla hobbyodlaren som den större eller kanske riktigt stora kommersiella odlaren, så att konsumenten och odlaren får ett utsäde fritt från sjukdomar. Historiskt har detta varit viktigt för att trygga livsmedelsförsörjningen.

Återigen: Detta avspeglar vilka arter som regleras. För de arter som är stora i den kommersiella odlingen är det rigorösa och därmed också synnerligen kostsamma processer för att få en kommersiell sort att komma med på sortlistan.

Finns det några begränsningar av hur mycket av en sort som får odlas? Ja, det finns det, av det skälet att kontrollen av dessa låt oss säga icke-kommersiella sorter är väldigt mycket mer begränsad och mindre. Men just därför att kontrollen är väldigt mycket mindre och begränsad riskerar vi att med det utsädet få in sjukdomar och skadegörare som vi inte vill ha i Europeiska unionen. Därför finns det en begränsning för hur mycket av en sådan här amatör- eller bevarandesort man får odla.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM30 Meddelande om strategi för grundläggande rättigheter
KOM(2010)573 till konstitutionsutskottet

2010/11:FPM31 Grönbok om budgetstöd till tredje land *KOM(2010)586*
till utrikesutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.06 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Anf. 19 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Vi övergår nu till dagens frågestund, och jag vill hälsa statsråden välkomna. Utrikesminister Carl Bildt besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt ansvarsområde.

Frågestund

Minskning av utsläppen av växthusgaser

Anf. 20 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! The Climate Group är en oberoende klimatorganisation som arbetar med regeringar och storföretag för att påskynda minskningen av växthusgasutsläppen globalt. Man har i ett gemensamt dokument lyft fram flera konkreta förslag på nyttan av en reduktion på EU-nivå med 30 procent. Bland annat hävdas det att det finns en ny marknad för gröna jobb, vilket leder till fler anställningar.

EU måste skapa incitament för att inte låsa in företagen och infrastrukturen i lösningar som baseras på energiteknik som skapar höga utsläpp av växthusgaser. Det är läge att nu i lågkonjunkturen investera i denna nya teknik, vilket skapar både nya jobb och miljönytta.

En annan grupp, The Global Climate Network, har räknat fram att det i bland annat Tyskland finns fler anställda i den förnybara energisektorn än i den konventionella. Det finns prognoser på att man i den förnybara energisektorn i Tyskland kan öka antalet anställda med 30–40 procent.

Min fråga till miljöministern är: Är den svenska regeringen i dag enig om att Sverige står bakom en minskning av växthusgasutsläppen i EU med 30 procent?

Anf. 21 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Jag tycker att Pyry Niemi mycket bra har redovisat alla de fördelar med att EU höjer sin ambitionsnivå som naturligtvis den svenska regeringen ser. Kommissionen håller nu på att göra en analys. Vad vi hittills har sett av den är att den bekräftar att det verkligen stärker EU:s konkurrenskraft att ha en hög ambitionsnivå, och regeringen delar den uppfattningen.

Som Pyry Niemi vet har vi själva ett högre nationellt mål. Vi ska ju göra 40 procent här på hemmaplan. Det som det nu gäller är att övertyga dem inom EU som inte vill ta detta steg. Sverige har hela tiden varit med i den pådrivande gruppen. Vi har själva det mest ambitiösa målet i EU. Jag är intresserad av om Pyry Niemi kan nämna något land i EU som har högre ambitionsnivå än Sverige. Dilemmat har varit att några länder är motståndare, och ute i världen finns alltför många, med USA och Kina i spetsen, som inte gör något alls.

Vi har att vinna konkurrenskraft, men ska vi rädda klimatet måste vi också ha med de andra.

Anf. 22 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Storbritannien, Tyskland, Frankrike och Danmark står bakom kravet på en 30-procentig minskning på EU-nivå, och jag tycker att också Sverige, som har de höga miljöambitioner som miljöministern

anför, borde ställa sig bakom kravet och inom EU driva frågan på ett mer aktivt sätt. Det upplever jag att regeringen inte gör i dag.

Statsministern, som jag rådfrågade här för ett par veckor sedan, hävdar att det inte går att driva den 30-procentiga minskningen ur Sveriges perspektiv med tanke på att flera tillträdande EU-länder kan bromsa den processen. Statsministern har också vid tillfälle hävdat att bördefördelningen då blir svår att prognostisera: Vilka ska bära de största bördorna?

Jag har hört miljöministern vid ett antal tillfällen. Han har ofta proklamerat att regeringen står fast bakom en 30-procentig minskning av utsläppen på EU-nivå. Jag vet inte om detta fortfarande är miljöministerns fasta övertygelse. Är regeringen fortfarande enig i detta?

Anf. 23 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Det är helt uppenbart att vi i Sverige hela tiden har tillhört den mycket pådrivande gruppen i EU, både genom att själva ha en högre nationell ambitionsnivå och genom att samarbeta med länder som Danmark, Frankrike, Tyskland och Storbritannien om att också driva på EU. Däremot har statsministern helt rätt i – jag kan bekräfta detta – att det är flera stater inom EU som gör motstånd mot detta och vill ta chansen att omfördela bördorna.

Var med och skapa tryck där det behövs. Det är hos dem som gör motstånd – inte hos oss som har ambitionen och viljan. Hjälp oss dessutom att övertyga stormakter som Kina och USA. EU står för lite drygt en tiondel av världens utsläpp. Även om vi höjer vår ambitionsnivå som jag vill kan den komma att ätas upp av två års utsläppsökning i Kina. Ska vi lyckas stoppa klimatförstöringen måste de verkligt stora utsläppsländerna vara med.

Värdighetsgaranti inom äldreomsorgen

Anf. 24 GUSTAV NILSSON (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Maria Larsson och handlar om värdighetsgarantier. Sverige ska vara ett bra land att åldras i, och alliansregeringen har gjort rätt mycket under förra mandatperioden för att förbättra äldreomsorgen. Valfriheten har ökat, vi har fått kundval inom hemtjänsten, fler typer av boende, fler bostäder och så vidare.

En nationell värdegrund ska nu etableras inom äldreomsorgen – allt för att äldre ska få ett mer värdigt liv och ett ökat välbefinnande. Det handlar om bättre vård och omsorg, att få bestämma mer över sin vardag, att få komma ut i friska luften och att få rätt kost med mera. Värdighetsgarantier ska således kunna införas och upprättas ute i kommunerna.

Samtidigt vet vi att det är kommunerna som har det största ansvaret för äldreomsorgen. Min fråga till statsrådet är: Vilka incitament och vilket fortsatt stöd är statsrådet beredd att ge till kommunerna, så att den viktiga reformen med värdegrund och värdighetsgarantier får genomslag i hela landet?

Anf. 25 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Tack, Gustav Nilsson, för frågan! Det är alldeles riktigt att från den 1 januari kommer en ny lagstiftning att gälla för äldreomsor-

gen, där vi lägger fast en värdegrund. Precis som för skolan behöver vi en för äldreomsorgen. Den har två nyckelord, nämligen att äldre ska leva ett värdigt liv och att man ska kunna känna välbefinnande. På detta ska hela äldreomsorgen inriktas.

Det finns flera delar i detta för att vi ska kunna se till att det här blir tydligt ute i varje kommun. Lagstiftningen gäller självklart i varje kommun, men en av de saker vi vill uppmuntra kommunerna att göra är att upprätta värdighetsgarantier. De ska vara tydliga och konkreta till sitt innehåll. Jag är övertygad om att om man kan bygga mer av tillit mellan de äldre och kommunen om vad kommunen lovar att tillhandahålla, och att det också finns en möjlighet för kommunen att lämna kompensation till den enskilde äldre om man inte håller vad man lovar, ökar detta tydligheten. Jag tror att det är ett mycket viktigt instrument framöver.

Anf. 26 GUSTAV NILSSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för ett positivt svar. Jag tycker att det är viktigt att regeringen agerar på nationell nivå så att reformer som berör de äldre får ett stort genomslag ute i hela landet.

Sedan har naturligtvis kommunerna själva ett stort ansvar, och jag tycker att man måste ha med en annan aktör, nämligen SKL, kommunernas medlemsorganisation, i detta viktiga arbete. Jag ser det som väldigt viktigt att vi fortsätter arbetet med att förbättra vården och omsorgen för de äldre. Det är viktigt att reformarbetet fortsätter och att de reformer som beslutas av regering och riksdag också kommer alla medborgare till del ute i kommunerna.

Anf. 27 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! SKL är som medlemsorganisation för alla Sveriges kommuner en väldigt viktig samarbetspartner för oss för att vi ska kunna få mesta möjliga genomslag snabbast möjligt.

Vi kommer också att ha ekonomiska stimulansmedel till de kommuner som upprättar värdighetsgarantier. Vi är angelägna om att de kommer att finnas på plats, och vi tror att de är en nödvändighet som den nya lagstiftningen faktiskt kommer att kräva av kommunerna. De blir ett verksamt verktyg som underlättar för kommunerna, men framför allt är de ett bra instrument för de äldre att få tydlighet i vad kommunen utlovar av omsorg.

Tillit ska byggas. Det är ett bra ord som stavas likadant både fram- och baklänges. Det är tillit som vi eftersträvar att öka mellan alla äldre i Sverige och Sveriges kommuner.

Västsahara

Anf. 28 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! På EU-nämnden i förra veckan bad De rödgröna utrikesministern att ta upp frågan om Västsahara, men ministern ville inte det. Nu vet jag att den ändå var uppe på ministermötet eftersom den spanske utrikesministern har berättat i medierna om vad som var uppe på mötet. Därför skulle jag vilja höra vår utrikesministers bild av vad som sades där.

Jag ställde tidigare en fråga om ministern var beredd att ta initiativ till en internationell oberoende utredning om de händelser som har varit i Västsahara den senaste tiden. Eftersom uppgifterna går mycket isär om vad som har skett bör den vara oberoende och inte ledas av Marocko. Jag fick inget svar på den frågan. Jag skulle gärna vilja ha det nu.

Anf. 29 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag var närvarande vid EU:s utrikesministermöte i måndags utom de allra sista minuterna då det var andra frågor som stod på dagordningen. Den fråga som berördes enligt den spanska pressen berördes i varje fall icke under den tid som jag var närvarande. Därmed har jag ingen möjlighet att svara på frågan. Det måste ha varit några bilaterala samtal som fördes i marginalen mellan olika utrikesministrar. Det har jag ingen möjlighet att bedöma. Jag deltog inte i just dem.

I det övriga vill jag bara säga det jag sade på EU-nämnden. Vi följer mycket noga FN:s arbete och ger det vårt starka stöd. Det handlar om den förhandlingsprocess som nu sker under FN:s ledning. Det var en förhandlingsomgång för två veckor sedan, och det är utannonserat ytterligare en. Man håller nu på att försöka att förhandla fram ett antal förtroendeskapande åtgärder. I det sammanhanget försöker man också skapa klarhet i den allvarliga incident som Bodil Ceballos berörde.

Anf. 30 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! I går hade vi i riksdagens nätverk för Västsahara ett möte med Polisarios representant här i Sverige. Jag fick också höra hans bild av de händelser som har varit. Det vi sett under väldigt lång tid är att ungdomarna i Västsahara inte längre bara litar på vad Polisario gör och inte gör när det gäller förhandlingar och annat, utan de vill se resultat.

Vi står inför en väldigt allvarlig situation med vad som kan hända i Västsahara framöver. Därför behöver också vår regering ta mer aktiv del i arbetet. Det är lite omvända världen när man ser på Spanien och Sverige. Här i Sverige är det De rödgröna som nu har tagit täten i frågan men inte regeringen. I Spanien är det socialisterna som tonar ned medan era partikamrater i Partido Popular är de som driver frågan allra mest när det gäller Västsahara. Vad är det som hindrar vår regering att göra det samma?

Anf. 31 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag tror att Bodil Ceballos i den senare delen pekar på något som är relativt naturligt. Det är lättare för oppositionsföreträdare att på grundval av begränsad information ha olika typer av mycket starka synpunkter.

Sitter man i regeringsställning i regeringar som dessutom har som grundlinje – och det gäller också den spanska regeringen – att stödja en FN-process av FN:s säkerhetsråd som den enda möjliga vägen är kanske huvudintresset kanske mindre att plocka tillfälliga poäng i debatten än att försöka stödja den process som är den enda som har förutsättningar att åstadkomma en långsiktig lösning.

Skillnaden är inte i politisk orientering. Skillnaden är mellan regeringsansvarstagande och de möjligheter till olika typer av retoriska utanverk som oppositionsrollen alltid erbjuder.

Anf. 32 KENNETH JOHANSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Maria Larsson. Personlig assistans är någonting som betyder oerhört mycket för många personer som har funktionsnedsättningar. Det handlar om möjligheten att få leva ett bra liv och som andra. Många kallar det för en revolution i vardagen.

Från kommande årsskifte är det ett antal reformer som kommer att träda i kraft där riksdag och regering kvalitetssäkrar den personliga assistansen med tillståndskrav och en mer aktiv tillsyn, och det är mycket bra.

Då upprörs man än mer när vi får rapporter om att det är fusk och sannolikt kriminalitet. Det skapar oro för många människor att vi har ett system som inte fungerar. Vi vet att det allra mesta fungerar. Men det är lika viktigt att beivra när det inte är som det ska.

Min fråga till statsrådet är: Vad avser regeringen att göra för att skapa legitimitet för en sådan viktig reform?

Anf. 33 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Låt mig först instämma i Kenneth Johanssons beskrivning av en reform som har betytt oerhört mycket för många personer för att öka deras livskvalitet, möjlighet att röra sig i samhället och delta i både samhällsliv och arbetsliv. Det är den assistansreform som den tidigare borgerliga regeringen beslutade om under 90-talets början.

Det är viktigt att upprätthålla legitimiteten för reformen genom att också bekämpa fusk. Det fusk vi har sett och som det har rapporterats om i medierna den senaste tiden upprör mig mycket. Det är viktigt att reformen kommer dem till del som är berättigade att få del av den. Allt fusk ska bekämpas.

Ytterst är fusk att bedra både dem som behöver resurserna inom reformens ram och skattebetalarna, eftersom man otillbörligt tillskanskar sig medel som inte är tänkta för den ficka de hamnar i. Därför är fusket mycket viktigt att bekämpa också för att se till att reformens legitimitet kan upprätthållas. Det är vi alla måna om.

Jag får återkomma i frågan. Jag har mer att säga.

Anf. 34 KENNETH JOHANSSON (C):

Fru talman! Jag är intresserad att höra om de konkreta åtgärderna, som jag tror kommer i nästa inlägg. Det behövs väldigt mycket för att skapa bilden av att vi säkrar assistansreformen. Människor ska kunna känna ett lugn i att vi står fast vid att om man har behov av en insats av skäl som man inte själv kan råda över ska samhället stå där med en varm hand och se till att vi skapar en trygghet och möjligheter. Jag inväntar med glädje svaret i nästa inlägg.

Anf. 35 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Vi har redan gjort en hel del. Vi har från årsskiftet tillståndsprövning för assistansanordnare. Vi har nya redovisningskrav på dem som får assistansersättning. Vi har nu för några veckor sedan gett ett

uppdrag till Statskontoret att återkomma till oss med förslag som syftar till att ytterligare kunna stärka kontrollen och säkerheten i systemet.

Jag kommer dessutom att träffa en hel del av assistansanordnarna före jul. Det är många olika åtgärder som vi sätter in. Jag tror inte att vi är färdiga med detta. Det är viktigt att kontrollen finns av utbetalningar av medel så att reformen verkligen kommer dem till del som är berättigade av den.

Vi gör allt för att stärka kontrollen. Men det är en mängd olika underlag som Försäkringskassan får att hantera. Det kan i många delar också i de förberedande underlagen finnas felaktigheter, ibland medvetna och ibland omedvetna. Vi kommer att bekämpa det.

Upphandling av torpeder

Anf. 36 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Fru talman! Min fråga är ställd till försvarsministern. Den handlar om den lätta torped som det finns utrymme för i budgeten 2011. Den torpeden är av stor strategisk betydelse för försvarets vidmakthållande av undervattensförmågan.

Saab Underwater Systems i Motala utvecklar och tillverkar de torpeder som ingår i nuvarande och kommande system för ubåtsjakt och har planerat att vidareutveckla den äldre torpeden 45 för de behov som ett modernt ubåtsjaktssystem kräver.

Regeringen har nu bestämt att upphandla torpeden i konkurrens. Saab har i det sammanhanget angett svårigheter i att upprätthålla sin verksamhet.

Min fråga till försvarsministern är om han anser att Sverige på sikt kan upprätthålla försvarsförmågan vad gäller ubåtsskydd och om tidsplaneringen kan hållas i det sammanhanget, eftersom det är viktigt.

Jag undrar vidare om försvarsministern anser att det finns tillverkare utanför Sverige som kan tillhandahålla torpeder som är lämpade för Östersjöns speciella bottenstruktur och vattenkvalitet och i så fall var den hylla som man ska handla på finns.

Anf. 37 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Det är alldeles korrekt som frågeställaren beskriver att alla politiska beslut vad gäller ersättningsanskaffning för torped 45 är fattade. Nu ligger bollen hos FMV, som är den myndighet som gör upphandlingen. Det gör inte regeringen eller politiker, utan det gör den självständiga myndigheten FMV. Den ska välja vilken torped som är bäst för behoven och också erbjuder bäst pris.

Regeringen genomför just nu en mycket omfattande förnyelse av det svenska ubåtsvapnet. Vi har beslutat att anskaffa två stycken av nästa generations ubåt och att halvtidsmodifiera två Gotland. Vi har en tidsättning när kommande beslut måste fattas för att bevara och utveckla svensk ubåtsförmåga.

En del i detta paket är också att regeringen har fattat de nödvändiga politiska besluten för att tillföra Försvarsmakten en ersättare för torped 45. Det är FMV som är det upphandlande organet som ska verkställa detta.

Anf. 38 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Fru talman! Då är min fråga om försvarsministern kan tänka sig att Ryssland kan vara en eventuell leverantör av de här torpederna som behöver vara speciella för att just passa in i det här systemet som försvarsministern beskriver så väl. Det är förmodligen den enda tillverkare som över huvud taget har en möjlighet att leverera, och förmodligen inte kan leverera den till 2015.

Prot. 2010/11:21

25 november

Frågestund

Anf. 39 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Jag spekulerar över huvud taget inte om vem som är leverantör, för då hamnar jag i konstitutionsutskottet. Det är Försvarets materielverk som sköter upphandlingen och som har koll på hur marknaden ser ut.

Jag konstaterar också att de upphandlingsprinciper som den här regeringen tillämpar lades fast av den tidigare regeringen och mötte då ytterst begränsat motstånd i den socialdemokratiska riksdagsgruppen.

Mitt uppdrag som försvarsminister är landets försvarsförmåga. För att höja den, vilket är regeringens ambition, måste vi använda konkurrensupphandling för att få så mycket försvarsförmåga för pengarna som möjligt. Val av system gör FMV i varje enskilt fall.

Den här regeringen har i alla fall som avsikt och ambition att Sverige ska fortsätta ha världens ledande konventionella ubåtssystem. Vi ser att vi har det, samtidigt som flera av våra grannländer saknar ubåtsförmåga. Det är viktigt, för försvaret av Sverige börjar på Östersjön.

Romernas medborgerliga rättigheter

Anf. 40 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP):

Fru talman! Med anledning av den senaste tidens beklämmande situation för Europas och inte minst Frankrikes romska befolkning undrar jag vad statsrådet Ohlsson har vidtagit och avser att vidta för åtgärder dels för att säkerställa respekten för de medborgerliga rättigheterna, dels för att motverka diskriminering inom Europeiska unionen.

Anf. 41 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Fru talman! Jag vill tacka så mycket för frågan. Det är ju en fråga som har engagerat många och som spelade stor roll inte minst i den svenska valrörelsen.

Romerna är Europas största minoritet och behandlas oerhört illa i alltför många EU-länder. Jag deltog för en månad sedan i Strasbourg på ett internationellt toppmöte om romernas situation som arrangerades av Europarådet. Där tog man fram en deklaration, och det är ett första steg för hur vi ska se till att vi får en konkret agenda för att förbättra romernas situation.

Jag var också i Strasbourg i måndags då jag träffade kommissionär Viviane Reding som är ansvarig för den här frågan och som är en av dem på högsta nivå inom kommissionen som har lyft frågorna. Jag träffade även Thomas Hammarberg, en svensk som jobbar med mänskliga rättigheter i Europarådet.

Vi för alltså en dialog, och det är viktigt att slå fast att huvudansvaret för romerna som europeiska medborgare förstås ligger i det land där man bor. Alla länder har ett ansvar att se till att deras medborgare får välfärd och att barnen får gå i skolan, att man har samma fri- och rättigheter som alla andra medborgare. Det viktiga är alltså att huvudansvaret ligger på hemmaplan.

Anf. 42 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP):

Fru talman! Jag är nöjd med det svaret.

Anf. 43 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Fru talman! Om jag kan få fortsätta så är det eftersom huvudansvaret ligger på hemmaplan som vi jobbar väldigt mycket för att få i gång en surtur på europeisk nivå. Mänskliga rättigheter är kärnan för Europeiska unionen, och dem måste man respektera fullt ut, oavsett vilken minoritet eller majoritet som drabbas.

En sak som jag avslutningsvis tycker är viktig att lyfta fram är att EU på sistone har tillsatt flera grupper för att se till att de pengar som har varit öronmärkta för att förbättra romernas situation används på rätt sätt. Jag blir personligen väldigt upprörd när sådana öronmärkta satsningar har gått till att bygga fotbollsplaner eller idrottshallar i stället för att se till att romska barn får gå i skolan. Där måste vi vara en stark vakthund från svensk sida.

Hbt-personers asylrätt

Anf. 44 MARIANNE BERG (V):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till utrikesminister Carl Bildt.

I dag är det många människor som flyr och är på flykt i världen på grund av krig, svält, trakasserier, tortyr, förföljelse, tvångsgifte och så vidare. Många riskerar till och med att bli mördade.

När det gäller personer som söker skydd här på grund av sin sexuella läggning, det vill säga hbt-personer, har de många gånger svårt att få asyl i det här landet, vilket också har lett till att många ärenden har gått till Europadomstolen för mänskliga rättigheter i Strasbourg.

Låt mig ta några exempel: En kvinna från Kenya levde tillsammans med en kvinna vars hus man tände eld på. Partnern dog. Den kvinnan kom till Sverige och har fått avslag.

Ett annat exempel är två kvinnor från Irak som har fått avslag fast de har trakasserats och förföljts i sitt hemland. Den enes bror blev till och med mördad för att han hjälpt systemen att fly.

Hur kan det komma sig att dessa tragiska människoöden och många med liknande asylskäl inte får stanna i Sverige? Vad avser regeringen att göra för att stärka och säkerställa hbt-personers asylrätt?

Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag tror att Marianne Berg är väl medveten om det regelverk som gäller i de här frågorna, det vill säga att det är Migrationsverket som fattar besluten. Det är riksdagen som stiftar lagen, och det är Migrationsverket som tillämpar lagen. Regeringen vare sig har möjlighet att

eller ska lägga sig i lagtillämpningen som den sker av Migrationsverket. Så är det, som bekant.

Sedan finns också den möjlighet som Marianne Berg visar på – att överklaga beslut till Europadomstolen för mänskliga rättigheter. Det är alldeles utomordentligt att den möjligheten finns så att det, förutom det mycket grundliga svenska regelverk som vi har i de här frågorna som är avsett att ge ett så starkt individuellt skydd som möjligt, också finns möjlighet att få överprövning på den europeiska nivån.

Också detta sker självfallet med ett sådant oberoende att regeringen vare sig har eller bör ha möjlighet att ta ställning till de enskilda fallen. Vi kan känna stark medkänsla med enskilda individer, likt dem Marianne Berg nämner, men regelverket är som bekant det regelverk som riksdagen har fastställt.

Anf. 46 MARIANNE BERG (V):

Fru talman! Jag är mycket väl medveten om de regelverk som existerar, men när regelverken på något sätt inte fullt ut existerar ändå måste man någonstans titta över dem, eller hur?

Jag har en liten undran om ministern kan tänka sig att ställa sig bakom att man för in Sveriges syn på hbt-personer i Migrationsverkets informationsfolder, för det står nämligen ingenting om Sveriges toleranta syn. Det står ingenting om våra lagar. Det står ingenting om de konventioner som vi har skrivit under när det gäller hbt-personer.

Det vore väl en bra början att den informationen kom i broschyren.

Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag är mycket smickrad över frågeställningen att jag ska börja redigera informationsfoldrar på Migrationsverket. Jag är inte säker på att jag har den tidsmässiga eller ens den konstitutionella möjligheten att göra det, utan vad jag skulle vilja föreslå är att Marianne Berg tar ett telefonsamtal med Migrationsverket och framför synpunkter. Det händer ibland att statliga verk och myndigheter till och med är mer receptiva för begåvade synpunkter från enskilda riksdagsledamöter än vad de är för vad statsråd råkar tycka.

Den svenska lökodlingen

Anf. 48 ANDERS ANDERSSON (KD):

Fru talman! Jag har en fråga till miljöminister Andreas Carlgren.

Ibland upplever man att det bästa blir det godas fiende. Jag kommer från Kalmar län, och vi följer nu det som händer när det gäller lökodlingen på Öland. Vi i Sverige vill gå före och visa vägen, men vi upplever att det är lite av en återvändsgränd. Expressen lyfte upp detta i sin huvuddedare i måndags med lite tårar över löken, som man brukar säga.

Det förbud som Kemikalieinspektionen har fattat beslut om innebär tyvärr inte att vi konsumenter får en bättre och mer miljömedveten livsmedelsproduktion, utan effekten är att produktionen flyttas från Öland till Holland och Danmark, dessutom kanske med en effekt att man använder bekämpningsmedel som vi inte gillar och inte tillåter i dag.

Prot. 2010/11:21
25 november

Frågestund

Det som nu händer är alltså en förlust för konsumenterna i Sverige och en förlust för miljön. Det innebär att man inte får chans att köpa bästa tänkbara livsmedel och varor man behöver i sitt kök.

Fru talman! Min fråga är vilka lösningar miljöministern kan tänka sig för att vi ska få behålla en närproduktion också av lök i Sverige.

Anf. 49 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Den fråga som Anders Andersson ställer handlar om ett EU-regelverk, alltså inte ett svenskt regelverk. I det här fallet är det också mycket riktigt ett beslut av Kemikalieinspektionen som dessutom ännu inte har vunnit laga kraft. Det betyder att tiden för överklagande inte heller har löpt ut. Överklagas det går det till miljödomstolen.

Det betyder att jag inte kan uttala mig om de enskilda fallen, men jag vet däremot mycket väl dels att lökodlingen är viktig, inte bara för Öland utan för svenska konsumenter, dels att om EU-länder tillämpar reglerna på olika sätt så får det också orimliga konsekvenser för enskilda odlare.

Därför kommer jag att ta kontakt med kommissionen för att säkerställa att de verkligen gör en ordentlig vägledning som leder till att EU-länder tillämpar regelverket på samma sätt. Det är den starkaste vägen att gå. Vi måste få en lika tillämpning inom EU.

Anf. 50 ANDERS ANDERSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar miljöministern för den deklarationen. Jag ser också vikten av att vi vågar ta steg framåt, att vi vågar spänna bågen när det gäller vårt miljöengagemang. Men det är orimligt om vi hamnar i en situation – lökens betydelse i det svenska köket är omtalad – där vi inte kan producera något i vårt eget land. I stället ska konsumenterna få miljömässigt något sämre lök levererad och dessutom vara med och miljönegativt påverka genom transporter.

Det är därför som jag tycker att frågan har en stor betydelse. Konsumenten vill ha bästa miljö på livsmedelssidan, men man vill inte ha det till priset av att transporter då blir en negativ miljöfaktor.

Därför har jag förhoppningen att Sverige inte behöver börja tillämpningen 2011 utan kan vänta till 2014, som gäller för de flesta EU-länder så långt jag har uppfattat läget. Jag hoppas att miljöministern på något sätt kan medverka i den processen.

Anf. 51 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Jag tycker att den svenska löken är viktig i det svenska köket.

Det vi har gjort här är inte att vi har spänt någon svensk båge, utan det är EU-regler som gäller och som ska tillämpas. Då är frågan: Tillämpar myndigheterna dem på samma sätt här som i andra länder? Det är det vi måste säkerställa. Skulle det vara så att andra länder inte följer regelverket drabbar det lökodlare i Sverige, och det är orimligt. Det är klart att det är det som måste rättas till.

Bara för att vara riktigt tydlig: Det jag kan göra är att ta kontakt med kommissionen, och det kommer jag att göra. Om jag lade mig i ärendet, ifall det överklagas i miljödomstolen, skulle jag hamna i KU. Det tycker jag skulle vara ett olämpligt sätt att försöka rädda löken. Förmodligen skulle det ge helt andra effekter i stället. Så jag tänker följa regelverken,

Radiokommunikationssystemet Rakel

Frågestund

Anf. 52 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Fru talman! Min fråga är riktad till försvarsministern.

Det nationella radiokommunikationssystemet Rakel infördes för att hantera nödlägen och säkra viktiga samhällsfunktioner. Nödvändigheten av att polis, räddningstjänst, kommuner och landsting, tull och kustbevakning har tillgång till fungerande kommunikation är självklar. Det räcker med att säga Estonia och diskoteksbranden i Göteborg så förstår alla vad jag menar.

Det allvarliga är att Rakel inte är att lita på. Senast i september havererade Stockholmspolisens Rakelutrustning i samband med ett tumultar-tat hockeyderby. Jag vet att Försvarsdepartementet har låtit en arbetsgrupp utvärdera Rakel. I en rapport som snart har ett år på nacken konstateras att förutom olösta tekniska problem har budgeten spräckts flera gånger om.

Min fråga är därför: Vad händer nu? Vad gör Försvarsdepartementet för att komma till rätta med den skenande kostnaden och de tekniska problemen?

Anf. 53 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Syftet med Rakel är mycket gott, att de som arbetar på blåljusmyndigheter och med krishantering ska kunna talas vid med varandra säkert, i alla avseenden säkert.

Systemet fungerar nog generellt väl, men det finns brister i anslutningsgrad. Dessa brister i anslutningsgrad gör att den totala ekonomin för systemet är besvärande. Det är en kostnad på över 100 miljoner per år.

Vi har som frågeställaren säger gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att verkligen jobba för att öka anslutningsgraden. Med ett sådant system kommer nyttan i takt med att fler ansluter sig, det är då syftet fullföljs.

Det är ett pågående arbete, som vi har följt under flera år. Vi vet, både frågeställaren och jag, att uppbyggnaden av Rakelsystemet, först utveckling och sedan uppbyggnad, var ett mångårigt projekt. Men jag anser precis som frågeställaren att detta är en fråga som måste hanteras. Om det inte görs kommer systemet inte att ge den nytta det ska ge. Det kommer dessutom att dra mycket stora resurser från statsbudgeten helt i onödan.

Anf. 54 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Fru talman! Med risk att inte få något svar ställer jag en fråga till i alla fall för att få det antecknat till protokollet.

Tanken var att Rakel skulle finansieras med avgifter av ca 50 000 abonnenter. Det var så regeringen och riksdagen beräknade när man sjösatte Rakel. Det var så det skulle finansieras.

Men Rakel har i dag bara uppemot 28 000 aktiva abonnenter. Det förklarar, som statsrådet säger, det finansiella haveriet. Hur ska Rakel kunna locka fler abonnenter inom en snar framtid?

Anf. 55 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Vi har försökt utveckla nya modeller, paketlösningar inte minst, för små användare för att man ska kunna finna en finansiell modell som svarar mot det egna behovet i till exempel en mindre kommun.

Vi för en dialog med MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, om att man aktivare måste jobba med att sälja in och visa den konkreta nyttan. Grundproblematiken i den finansiella delen av detta problem är att det är för få användare. Så länge det är få ger det mindre konkret nytta för användarna. Den stora nyttan kommer när antalet användare ökar.

MSB har uppdraget, och departementet följer det noga.

Bemanningen inom demensvården

Anf. 56 PER RAMHORN (SD):

Fru talman! Efter att ha arbetat 25 år inom demensvården känner jag stor oro inför den utveckling som jag nu ser inom det området. Bemanningen inom svensk demensvård är ofta otillräcklig. Upp till 20 procent mer personal skulle behövas för god omsorg som tillgodoser grundläggande behov, visar en ny forskning. Forskningen visar också att det går att fastställa riktlinjer för lämplig bemanning för god vård och omsorg för demenssjuka.

Vad händer när personalen inom demensboende inte räcker till? Jag har sett det alltför många gånger under de år jag själv har jobbat inom demensvården, och det gör mig både arg och ledsen, mest ledsen, att personalen inte alltid hinner hjälpa de boende till toaletten. I stället får de en blöja på sig. Man klarar inte att ge alla stöd vid måltiderna; man har ju bara två händer. De boende får ingen individuell uppmärksamhet, tiden för gemensamma aktiviteter är oftast obefintlig.

Demenssjuka är gamla och sköra personer som har arbetat och slitit. Min fråga vill jag ställa till statsrådet Maria Larsson: Är det inte dags att införa nationella riktlinjer för lämplig bemanning inom demensvården som stöd och hjälp för kommunerna?

Anf. 57 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Vi har alldeles nya riktlinjer för demensvården som Socialstyrelsen har arbetat med under en mängd år. När Socialstyrelsen tar fram nya riktlinjer använder man sig av all den tillgängliga forskningen, nationellt och internationellt, för att få riktlinjerna väl uppdaterade med kunskapsläget.

Nu är dessa riktlinjer ute för spridning, för diskussion, och man har kommit fram till att det vore olämpligt, omöjligt, oriktigt att utifrån nuvarande forsknings- och kunskapsläge lägga fast en miniminivå när det gäller bemanning. Bemannning handlar om så många olika saker. Man måste utgå från individernas behov, de äldres, de boendes behov på en

avdelning, och det kan variera över tid därför att demenssjukdomen skiftar i karaktär.

Mitt råd har varit till alla kommuner att inventera läget för personalbemanning. Nu indikerar Socialstyrelsens tillsyn när det gäller nattetid att många har en undermålig bemanning, och det måste åtgärdas på den kommunala nivån. Men att ha en fast nivå vore olämpligt och oriktigt.

Anf. 58 PER RAMHORN (SD):

Fru talman! Jag tackar för svaret, men jag känner mig inte riktigt nöjd med det.

Nu är det inte så att jag vill ha någon minimibemanning. Jag skulle vilja se riktlinjer som hjälp och stöd till kommunerna i stället.

Min erfarenhet är att lokalpolitiker och chefer ute i verksamheten saknar kunskaper om vilken bemanning som gäller. Därför skulle det nog vara rätt bra att ge det här stödet till kommunerna, ett verktyg som visar vilken bemanning som behövs.

Anf. 59 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Det kan äga sin riktighet att kunskapen saknas på många håll. Jag skulle vilja säga att de nya riktlinjerna erbjuder en stor möjlighet att höja kunskapsnivån, delvis genom att Socialstyrelsen kommer att kommunicera med kommunerna och sprida den här kunskapen. Riktlinjerna är fantastiskt bra. Använder man sig av dem i det dagliga arbetet kan man få en god demensvård.

Bemanningsfrågan är *en* viktig del för att man som äldre när man bor på ett demensboende ska kunna känna sig trygg med att det finns personal dygnet runt som kan hjälpa och stödja. Det är jätteviktigt. Man bor där därför att man behöver hjälp och stöd.

Bemanningen är kommunernas huvudansvar. Den aktuella forskningen visar att det inte vore rimligt och riktigt att lägga fast en absolut nivå. Däremot behöver kommunerna göra sin inventering.

Det gläder mig dock lite att de äldre i den senaste brukarundersökningen, där de själva får tycka till, är mer nöjda med äldreboendet i dag än de var 2008. Det finns positiva tecken också.

Bidrag till politiska partier

Anf. 60 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag riktar min fråga till Carl Bildt, som är den som svarar på allmänpolitiska frågor.

I dag på konstitutionsutskottets möte har enad högerallians tillsammans med Sverigedemokraterna avstyrkt motioner som kräver att man via lag ska ha en redovisning av vilka personer, företag eller andra som ger bidrag till de politiska partierna på en nivå över 20 000 kronor.

Sverige ska tydligen bli ett av de få länder i Europa där partierna inte offentligt redogör för sin ekonomi. Sverige har kritiserats för detta av bland annat Europarådets arbetsgrupp mot korruption.

Trots att det i början på veckan tycktes gunga inom högeralliansen, då det kom signaler från KD och Centern om att man ville ha en ökad öppenhet, är det nu locket på. Hemlighetsmakeriet ska alltså fortsätta.

Prot. 2010/11:21
25 november

Frågestund

Vad är det ni är rädda för? Varför ska Sverige utmärka sig i Europa för att vara ett land som värnar hemlighetsmakeri i partierna och till och med blir tillrättaviserat av en arbetsgrupp mot korruption inom Europarådet?

Jag tycker att det är dags att låta den här muren falla och visa en ökad öppenhet. Det handlar om att ha ett demokratiskt förhållningssätt.

Anf. 61 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag uppfattade inte att Peter Hultqvist hade någon fråga, utan jag uppfattade att han höll ett valtal. Det var ingen fråga i det han sade.

Hade du någon fråga?

Anf. 62 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Varför ska Sverige utmärka sig i Europa för att vara ett land som värnar hemlighetsmakeri i partierna och till och med blir tillrättaviserat av en arbetsgrupp mot korruption inom Europarådet?

Anf. 63 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Nej, det är vi inte alls. Jag tror att vi har, om än icke utan möda, rört oss mot ett system som är öppnare vad gäller partifinansiering än vad vi har haft tidigare.

Jag tillhörde dem som kämpade rätt mycket för att Socialdemokraterna skulle våga erkänna en del av de stora bidrag som de fick framför allt från den fackliga rörelsen. Jag ser gärna att vi går mot en utveckling där vi egentligen har nästan ett totalt stopp för bidrag från juridiska personer. Sedan finansierar vi, förutom med statliga bidrag, med enskilda bidrag, och där måste vi ha någon typ av gräns som respekterar den rösthemlighet som vi har. Sedan kan man diskutera den gränsen.

Individuella bidrag till politiska partier är bra. Att ha finansiering av stora organisationer eller juridiska personer tycker jag inte att man ska ägna sig åt – det är inte bra.

Vindkraftverken kring militära flygfält

Anf. 64 PETER RÅDBERG (MP):

Fru talman! Jag har en fråga till försvarsminister Sten Tolgfors.

I juni fattade Försvarsmakten ett beslut att inte godkänna etablering av nya vindkraftsparker inom en radie av fyra mil kring tio militära flygfält. Försvarsmaktens motivering var först att det skulle bli fel på JAS-planens radar. Sedan utökades motiveringen till att vara ett allmänt krav på flygsäkerhet.

Försvarsmakten vill nu undanta 10 procent av Sveriges yta från vindkraft och på platser som dessutom är mycket bra för vindkraften. Det motsvarar en yta som är lika stor som Danmark. Fram till i dag handlar det om ca 300 vindkraftverk, och sammantaget kan ungefär 1 000 vindkraftverk hotas, till en kostnad av ungefär 25 miljarder svenska kronor.

Vad tänker försvarsministern göra åt det här?

Anf. 65 Förvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Frågeställaren Peter Rådberg blandar samman en lång rad olika saker för att få lite spets på sin fråga. Låt oss i stället reda ut dem.

Det första är att man i våras hade en inställning att intill dess att man kommit till en sammanvägd bedömning rekommenderade Förvarsmakten att inte gå närmare än fyra mil.

Sedan förändrade man detta ställningstagande när det gällde prövning av nya vindkraftverk. Anledningen – vilket en ledamot i förvarsutskottet säkert väl förstår – är att Förvarsmakten ska, hör och häpna, värna riksintresset försvar och säkerhet i den sammanvägda bedömning som myndigheter gör av var det ska kunna byggas vindkraftverk.

Det är inget att skratta bort. Det handlar om flygsäkerhet för piloter, möjlighet för Förvarsmakten att öva och möjlighet att säkerställa att Förvarsmaktens sensorer fungerar för att värna vårt luftrum och vårt land. Sedan vägs det samman med andra intressen, och därefter utfärdas eller utfärdas inte ett bygglov.

En tredje aspekt i detta är att Förvarsmakten berättar, också på sin hemsida för den som vill läsa, att man i vissa fall har funnit att man inte varit tillfrågad när man borde varit tillfrågad. Det är grund för viss överprövning.

Anf. 66 PETER RÅDBERG (MP):

Fru talman! Elenergin är ett riksintresse, och jag vet mycket väl att vi har ett försvar som också är ett riksintresse och att dessa krockar med varandra. Men får Förvarsmakten igenom sin vilja är det väldigt olyckligt, när Förvarsmakten långt i efterhand ges rätt att överklaga ett bygglov vars beviljande man har medverkat till tidigare. Förvarsmakten kommer x år efteråt och säger: Nej, det här var fel – det får ni dra tillbaka. Ur rättssäkerhetsperspektiv är det mycket tveksamt.

De har den här situationen även i Danmark, som har fler vindkraftverk än Sverige. De har den i Tyskland. Varför uppstår inte detta problem där? Varför kommer Förvarsmakten nu och säger att man inte får bygga x vindkraftverk?

Detta är otroligt olyckligt. Sett bara ur ett ekonomiskt perspektiv handlar det, som jag sade, om 20–25 miljarder kronor. Vem vågar investera i framtiden om Förvarsmakten i efterhand kan upphäva ett bygglov?

Anf. 67 Förvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Detta inlägg illustrerade också bara hur bra det var att vi tidigare redde ut att denna fråga handlar om tre olika saker.

Förvarsmaktens skäl att överklaga är att man inte hade tillfrågats, enligt deras egen uppfattning, i de tidigare bygglovsprocesserna. Det man vill uppnå är inte att verk ska rivas utan att processen säkerställs. Det berättar man själv på sin egen hemsida.

Det är en helt annan sak att det när det gäller prövning av nya bygglov är Förvarsmaktens utpekade ansvar som myndighet att värna riksintresset försvar. Sedan har samhället en process för att hantera bygglov som börjar i kommunen, går vidare till länsstyrelsen och ytterst till domstol när samhällsintressen står mot varandra.

Det är inte Försvarsmaktens grunduppgift att värna Peter Rådbergs ambitioner gällande vindkraft, utan Försvarsmaktens grunduppgift är att värna vårt land och vår säkerhet. I detta ingår flygsäkerhet kring svenska flygplatser och att sensorsystem fungerar.

Reglerna för ansökan om uppehållstillstånd

Anf. 68 ANNIKA ECLUND (KD):

Fru talman! Jag har en fråga som riktar sig till statsrådet Carl Bildt.

Frågan gäller de fall som har uppmärksammats i medierna på senare tid där föräldrar till små barn tvingas lämna vårt land för att söka pass och uppehållstillstånd i sitt hemland för att sedan kunna återvända till Sverige. Vi kristdemokrater var pådrivande för att få till en lagändring här, för att barn inte ska tvingas skiljas från sina föräldrar. Men trots att lagändringen har förbättrat för en del finns det fortfarande personer som tvingas återvända till hemlandet för att söka uppehållstillstånd.

De förändringar i lagstiftningen som vi genomförde förra mandatperioden syftade till att barn inte ska vara åtskilda från sina föräldrar, men nu har praxis visat att sex månader skulle vara en tidsgräns som är skälig att leva separerade för att söka uppehållstillstånd i hemlandet. För ett litet barn är det oceaner av tid.

Hur ser statsrådet på den här frågan utifrån barnens och familjernas perspektiv?

Anf. 69 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag tvingas medge att jag inte är den ledande experten på detta i denna panel. Men frågeställningen illustrerar många av de utmaningar vi står inför när det gäller migrationspolitiken. Det gäller också möjligheterna att ta hand om ensamstående barn som kommer, där vi har alltför bristande möjligheter.

Det enda jag kan säga är att vi försöker löpande att anpassa både lagstiftning – vi var inne på detta tidigare – och de mottagningsförhållanden som finns för att det ska fungera på ett så smidigt sätt som möjligt. Jag tror dess värre att vi lever i en värld där detta aldrig kommer att bli helt perfekt. Vi konfronteras ständigt med nya utmaningar på detta område. Vi anpassar ständigt vår förmåga att klara detta. Vi försöker göra detta på ett så mänskligt, så värdigt och så rättssäkert sätt som möjligt.

Anf. 70 ANNIKA ECLUND (KD):

Fru talman! Jag vill tacka för svaret från statsrådet. Jag förstår att lagar och regler måste följas och att myndigheterna måste följa de riktlinjer som finns. Men om den lagändring som vi gjorde nu inte har fått fullt resultat, det resultat som vi eftersträvade, kanske vi behöver titta över det igen.

Här och nu finns personer som har blivit tvungna att återvända. Det kan ta väldigt lång tid, på grund av långa handläggningstider på våra ambassader. Väntetider på över åtta månader är inte ovanligt.

Min fråga till utrikesministern är vilka åtgärder regeringen vidtar för att minska dessa väntetider så att barn inte tvingas leva åtskilda från sina föräldrar på grund av ambassadernas långa handläggningstider.

Anf. 71 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Handläggningstiderna på ambassaderna kan vara långa av många olika skäl. Ibland kan resursskäl leda till detta. Icke sällan handlar det om att man måste införskaffa information som är svår att få tag på och verifiera denna information. Det är olika i de olika individuella fallen, och det kan också variera över tiden.

Men när man tittar på detta mer i detalj och försöker komma till rätta med handläggningstiderna: Ja, det är en resursfråga i någon utsträckning och i vissa fall. Men i rätt många fall handlar det om osäkerhet i dokumentation och liknande där vi måste ha en viss grundläggande säkerhet innan vi tar ställning i de olika fallen.

Tillgången till personlig assistans

Anf. 72 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Maria Larsson.

Jag har under den senaste veckan träffat många med personlig assistans på en konferens i lördags, och jag har träffat Independent Living. Jag möts av en oerhört stor oro över vad som kommer att hända med den personliga assistansen. Man ser att allt fler människor som har personlig assistans och där Försäkringskassan omprövar den får kraftigt minskade timmar eller förlorar assistansen.

Det innebär personliga katastrofer för de här människorna. Personlig assistans var en av de stora jämlikhetsreformerna när den kom 1994 och gjorde det möjligt för människor att bo i egna bostäder eller hus, gjorde det möjligt för en del att jobba och gjorde det möjligt för människor med stora och varaktiga funktionshinder – det är då man får personlig assistans – att äntligen kunna leva det liv som de ville, kunna göra de saker som vi tar för givna men som de inte har kunnat göra utan det stöd som de behöver.

Jag vill fråga statsrådet: Vad vill Maria Larsson göra för att komma till rätta med den här dämpningen av antalet timmar och oron över att människor ska bli av med sin personliga assistans?

Anf. 73 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Det är andra frågan i dag om personlig assistans. Det är roligt att reformen hyllas från alla håll, även om det var en borgerlig regering som en gång införde den. Den har betytt oerhört mycket för människor, för att öka livskvaliteten när man lever ett liv med funktionsnedsättning.

Det har varit en kostnadsutveckling beträffande den personliga assistansen som fortsätter i dag. Det är fler som får fler timmar av personlig assistans.

Sedan kan det slå olika på individnivå. Tillämpningen av den personliga assistansen har sett olika ut i olika delar av landet. Därför har det varit en målsättning att öka rättsäkerheten för den enskilde genom att det blir en mer enhetlig bedömning. Då kan det naturligtvis i enskilda fall bli så att antalet timmar minskar. Men för merparten är förhållandet det omvända: fler har fått tillgång till assistans och fått fler timmar beviljade.

Anf. 74 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Våldigt många människor känner i dag en ångest, berättade man för mig i lördags. En kvinna som har levt med personlig assistans hela sitt liv och har kunnat leva ett bra liv känner ångest över att eventuellt bli av med den.

Det handlar om Försäkringskassans bedömning av så kallade grundläggande behov: att kunna äta, personlig hygien, på- och avklädning, att kommunicera. Man har börjat titta på det på ett annat sätt.

I stället för att låta den som får den personliga assistansen uttrycka sina behov och säga "Det här är integritetskänsligt för mig" har man flyttat över den makten till utredaren. Ett exempel: Kan man föra maten till munnen men inte kan göra något annat, inte skära maten, inte laga den, inte värma, ja, då räknas inte maten in i de 20 timmar som man ska ha, och så kan man ramla ned utanför den personliga assistansen.

Man kan faktiskt hamna i en situation där man inte kan ha den frihet som man hade och den livskvalitet som man hade med personlig assistans.

Anf. 75 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Återigen: Det grundläggande är att vi får en rättssäker, god och enhetlig bedömning över landet, så att det inte ska bero på var man bor vilken sorts beslut man får.

Det har funnits behov av att öka rättsäkerheten. Det har inneburit att fler har fått fler timmar. Det är den utveckling som vi har sett på assistansen över väldigt lång tid.

Det kan finnas enskilda fall och enskild oro. Det kan vara naturliga inslag. Det vi har gjort är att ge Socialstyrelsen ett uppdrag att ta fram ett behovsbedömningsinstrument och att göra det tillsammans med handikapporganisationerna. Det arbetet pågår – det är inte slutfört. Det sker, såvitt jag har fått en färsk rapport om, i god ordning, med gott humör och i gott samförstånd. Jag hoppas att det ska bli ett bedömningsinstrument som ytterligare kan öka en enhetlig tillämpning och en ökad rättssäkerhet.

Utvecklingen har varit att fler får fler timmar. Det är den utveckling som vi har sett över lång tid.

Skyddet för de kristna i Irak

Anf. 76 YILMAZ KERIMO (S):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till utrikesminister Carl Bildt.

Jag har gång på gång motionerat och frågat Carl Bildt om vad ministern tänker göra och vilka initiativ han tänker ta för kristnas situation i Irak, men inget händer. Den totala handlingsförlamningen är helt oacceptabel.

Den irakiska staten fungerar inte fullt ut och kan därför tyvärr inte garantera säkerheten för sina minoriteter. Det blir alltmer uppenbart att de stora muslimska partierna inte har för avsikt att tillåta minoriteterna att stanna i landet. Därför behövs internationellt tryck.

En konkret fråga är att de kristna bör få en frizon under FN-skydd. Jag har påpekat det flera gånger tidigare, men som sagt har ingenting hänt.

Min fråga till utrikesministern är återigen: Tänker utrikesministern ta initiativ för att skapa en frizon för kristna under FN-skydd?

Prot. 2010/11:21
25 november

Frågestund

Anf. 77 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Svaret på den frågan är – som Yilmaz Kerimo väl vet – nej. Anledningen till det är att jag tror att det vore kontraproduktivt. Kristna och andra minoriteter – framför allt olika kristna minoriteter – lever i olika delar av Irak. Det är inte bara i vissa områden de är koncentrerade, utan de finns till exempel också i Bagdad, som vi har uppmärksammat nu i samband med det mycket upprörande attentatet mot den katolska katedralen där.

Förslagen om att inrätta en speciell zon handlar egentligen om att dessa människor ska finnas på bara ett ställe. Jag tror att effekten av det förslaget skulle bli att de facto legitimerar en rensning av resten av Irak från kristna eller andra minoriteter. Lägg till detta de problem som finns i Irak mellan olika islamiska trosbekännare, så inser man att detta med att börja upprätta zoner och rita delningslinjer på kartor inom Irak, beroende på vilken religiös tillhörighet människor har, inte är en framkomstväg.

Vi syftar till att stödja tillkomsten av en irakisk regering – ett viktigt steg har tagits i dag – och sedan från EU:s och Sveriges sida fortsätta ett starkt engagemang med den regeringen för skyddet av också olika minoriteter.

Anf. 78 YILMAZ KERIMO (S):

Fru talman! Tack för svaret, men faktum är att det pågår en utrensning av kristna i området. Det var en och en halv miljon kristna, och nu finns det bara 400 000 i hela Irak.

Den 31 oktober har det varit en massaker i en kyrka mot de kristna, assyrier/syrianer och kaldéer, i Irak. Men inget händer. Inget görs för att trygga deras liv.

De kurder som har varit i konflikt och drabbats tidigare har fått en frizon i norra Irak. Det är också en minoritet. Där har man inte sagt det som utrikesministern säger nu. En liknande lösning för kristna i norra Iraks delar kan vara en lösning. Det finns till och med i konstitutionen i Irak som har antagits år 2005 i Irak. Om vi trycker på från EU-länderna finns det alltså möjlighet att trygga under FN-skydd, precis som för kurderna i norra Irak.

Anf. 79 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Som bekant är Irak ett suveränt land och bör också vara det. Vi har inga trupper där som kan göra något, och vi ska inte ha några trupper där som kan göra något. Vi är beroende av att Irak får en regering – det har tagit alltför lång tid efter valet – som kan svara för skyddet av de medborgerliga fri- och rättigheterna för kristna och andra, var de än befinner sig på det irakiska territoriet.

Ska vi upprätta zoner för olika religiösa trosbekännare blir det de facto ett frikort för rensning av resten av Irak. Det tror jag skulle färga både Eufrat och Tigris rött.

Anf. 80 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Jag riktar min fråga till miljöministern, för det handlar om strandskyddsbestämmelserna, den reform som trädde i kraft den 1 juli 2009.

Vi har fått mycket kritik för den, inte minst från miljörörelsen, som har sagt att strandskyddet i stället exploaterar områden, vilket var tvärtom mot det som var syftet. En av dem som har opponerat sig mycket i fråga om det här är Maria Wetterstrand.

I dag står det i en artikel i Svenska Dagbladet att ingenting tyder på att det har blivit som belackarna säger. En tjänsteman säger däremot att kontrollerna har blivit mer minutiösa.

Nu undrar jag: Har miljöministern och regeringen något uppföljningsunderlag som talar i riktning mot att strandskyddet har stärkts?

Anf. 81 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Det är mycket riktigt att vi har gjort en reform när det gäller strandskyddet som har syftat till att rätta till den obalans som har funnits.

Där det har legat en död hand för utveckling, i glesbygd, där det bor lite människor och där få stränder har exploaterats, har det ofta varit ett stenhårt nej, medan det tvärtom har varit för släpphänt och för stor möjlighet att exploatera i redan högexploaterade områden.

Det är det vi rättade till genom att skapa bättre balans. Vi ser till att vi nu har striktare regler i överexploaterade områden, och vi ser till att underlätta byggande där hittills mycket lite har byggts och där få människor exploaterar.

Ja, det är faktiskt så att när Naturvårdsverket nu har i uppgift att samla in statistik bekräftar den att de nya bestämmelserna, som visserligen bara har varit i kraft i 16 månader, har lett till färre dispenser i högexploaterade områden, precis som det nu konstateras i medierna. Vi kommer att fortsätta att följa detta så att den utvecklingen också bekräftas framöver.

Anf. 82 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Det här är viktigt, för i min egen kommun, Enköpings kommun, som tillhör Mälardalen, är man väldigt orolig för just det här med exploateringen. Samtidigt är det viktigt att vi just får möjligheter att bygga i de områden som inte har ett så stort exploateringstryck för att utveckla landsbygden och det som det innebär för turismen där.

Därför har nu miljöministern bekräftat att det skulle vara möjligt att utveckla de här oexploaterade områdena.

Anf. 83 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Jag tycker just att det blir orimligt om man sitter och ritar en byråkratiska i Stockholm som sedan ska bestämma att det ska vara lika i hela landet när förhållandena ser helt olika ut i olika delar av landet. Därför tycker jag att det är viktigt att öppna möjligheten för att

bygga något ytterligare längs stränder på platser där det kan finnas kilometervis av obebyggd strand per invånare i kommunen.

Vi har sammanlagt obebyggda stränder i Sverige motsvarande åtta och ett halvt varv runt jordklotet, så det riskerar inte att omedelbart byggas fullt. Därför har vi nu släppt fram möjligheten något ytterligare där. Det ska vi nu också följa, att det verkligen gäller, för de reglerna har gällt ännu kortare tid. Det är något halvår. När vi ser statistik efter en lite längre period ska vi också där se att lagens intentioner verkligen har åstadkommit.

Anf. 84 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är dagens frågestund avslutad. Jag tackar alla som har deltagit.

Prot. 2010/11:21
25 november

Frågestund

7 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 24 november

2010/11:86 Stärkt folkhälsoarbete

av *Isak From* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2010/11:87 Omförhandling av skatteavtalet med Danmark

av *Leif Jakobsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:88 Norviks hamn

av *Tommy Waidelich* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

den 25 november

2010/11:89 Havsvinden som resurs

av *Krister Örnfräder* (S)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:90 Försvarsmakten och vindkraften

av *Peter Jeppsson* (S)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:91 Identitetskravet vid anhörginvandring

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2010/11:92 Tågförseningar för resenärer och godstrafiken

av *Siv Holma* (V)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:93 Stopp för utvinning av fossila bränslen

av *Gustav Fridolin* (MP)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:94 Brist på arbetskraft med rätt utbildning

av *Ylva Johansson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:95 Fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin
av *Ylva Johansson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 30 november.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställes

den 24 november

2010/11:97 Efterlevnad av FN:s resolution 1325 och 1820

av *Eva Flyborg* (FP)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:98 Introduktion av nyanlända flyktingar

av *Maria Stenberg* (S)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2010/11:99 Bonus i statliga dotterbolag

av *Lars Johansson* (S)
till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:100 Brott mot de mänskliga rättigheterna i Honduras

av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:101 Migrationsverkets bostadsanskaffning

av *Roger Haddad* (FP)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2010/11:102 Miljöräddning till sjöss

av *Eva Sonidsson* (S)
till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:103 Stöd till Skriv-Knuten

av *Jasenko Omanovic* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2010/11:104 Visumansökningar på svenska konsulat

av *Shadiye Heydari* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:105 Studentinflytandet på Sveriges högskolor och universitet

av *Phia Andersson* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2010/11:106 Utfärdande av svenska pass via andra EU-länders representation i utlandet

av *Hans Hoff* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:107 Världsaidsdagen

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2010/11:108 Omfattningen av bostadsbyggandet
av *Carina Moberg* (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

Prot. 2010/11:21
25 november

den 25 november

2010/11:109 Vindkraftverk inom stoppområden
av *Lars Johansson* (S)
till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

2010/11:110 Utredningsväsendet
av *Lena Hallengren* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

**2010/11:111 AT-tjänstgöring i Sverige för svenskar som läser till
läkare i utlandet**

av *Lena Hallengren* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:112 Sexköpslagen
av *Carina Hägg* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 30 november.

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.03.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 13.06 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott	1
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	3
3 § Svar på interpellation 2010/11:70 om ett nytt operahus i Stockholm.....	3
Anf. 1 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	3
Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (S)	4
Anf. 3 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	5
Anf. 4 BÖRJE VESTLUND (S)	6
Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	7
Anf. 6 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	8
Anf. 7 BÖRJE VESTLUND (S)	9
Anf. 8 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	10
4 § Svar på interpellationerna 2010/11:51 och 61 om registreringen av amatör- och bevarandesorter och utvecklingen av landsbygden.....	10
Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	10
Anf. 10 TINA EHN (MP)	12
Anf. 11 SUZANNE SVENSSON (S).....	13
Anf. 12 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	14
Anf. 13 TINA EHN (MP)	14
Anf. 14 SUZANNE SVENSSON (S).....	15
Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	16
Anf. 16 TINA EHN (MP)	17
Anf. 17 SUZANNE SVENSSON (S).....	17
Anf. 18 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	18
5 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	18
Ajournering.....	18
Återupptagna förhandlingar	18
6 § Frågestund	19
Anf. 19 FÖRSTE VICE TALMANNEN	19
<i>Minskning av utsläppen av växthusgaser</i>	<i>19</i>
Anf. 20 PYRY NIEMI (S).....	19
Anf. 21 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	19
Anf. 22 PYRY NIEMI (S).....	19
Anf. 23 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	20
<i>Värdighetsgaranti inom äldreomsorgen.....</i>	<i>20</i>
Anf. 24 GUSTAV NILSSON (M)	20
Anf. 25 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	20
Anf. 26 GUSTAV NILSSON (M)	21
Anf. 27 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	21

<i>Västsahara</i>	21	Prot. 2010/11:21
Anf. 28 BODIL CEBALLOS (MP).....	21	25 november
Anf. 29 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	22	
Anf. 30 BODIL CEBALLOS (MP).....	22	
Anf. 31 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	22	
<i>Kvalitetssäkring av personlig assistans</i>	23	
Anf. 32 KENNETH JOHANSSON (C).....	23	
Anf. 33 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	23	
Anf. 34 KENNETH JOHANSSON (C).....	23	
Anf. 35 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	23	
<i>Upphandling av torpeder</i>	24	
Anf. 36 ANNA-LENA SÖRENSON (S).....	24	
Anf. 37 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	24	
Anf. 38 ANNA-LENA SÖRENSON (S).....	25	
Anf. 39 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	25	
<i>Romernas medborgerliga rättigheter</i>	25	
Anf. 40 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP).....	25	
Anf. 41 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	25	
Anf. 42 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP).....	26	
Anf. 43 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	26	
<i>Hbt-personers asylrätt</i>	26	
Anf. 44 MARIANNE BERG (V).....	26	
Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	26	
Anf. 46 MARIANNE BERG (V).....	27	
Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	27	
<i>Den svenska lökodlingen</i>	27	
Anf. 48 ANDERS ANDERSSON (KD).....	27	
Anf. 49 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C).....	28	
Anf. 50 ANDERS ANDERSSON (KD).....	28	
Anf. 51 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C).....	28	
<i>Radiokommunikationssystemet Rakel</i>	29	
Anf. 52 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	29	
Anf. 53 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	29	
Anf. 54 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	29	
Anf. 55 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	30	
<i>Bemanningen inom demensvården</i>	30	
Anf. 56 PER RAMHORN (SD).....	30	
Anf. 57 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	30	
Anf. 58 PER RAMHORN (SD).....	31	
Anf. 59 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	31	
<i>Bidrag till politiska partier</i>	31	
Anf. 60 PETER HULTQVIST (S).....	31	
Anf. 61 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	32	
Anf. 62 PETER HULTQVIST (S).....	32	
Anf. 63 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	32	
<i>Vindkraftverken kring militära flygfält</i>	32	
Anf. 64 PETER RÅDBERG (MP).....	32	
Anf. 65 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	33	

Anf. 66 PETER RÅDBERG (MP).....	33
Anf. 67 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	33
<i>Reglerna för ansökan om uppehållstillstånd</i>	34
Anf. 68 ANNIKA ECLUND (KD)	34
Anf. 69 Utrikesminister CARL BILDT (M)	34
Anf. 70 ANNIKA ECLUND (KD)	34
Anf. 71 Utrikesminister CARL BILDT (M)	35
<i>Tillgången till personlig assistans</i>	35
Anf. 72 EVA OLOFSSON (V)	35
Anf. 73 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	35
Anf. 74 EVA OLOFSSON (V)	36
Anf. 75 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	36
<i>Skyddet för de kristna i Irak</i>	36
Anf. 76 YILMAZ KERIMO (S)	36
Anf. 77 Utrikesminister CARL BILDT (M)	37
Anf. 78 YILMAZ KERIMO (S)	37
Anf. 79 Utrikesminister CARL BILDT (M)	37
<i>Strandskyddsbestämmelserna</i>	38
Anf. 80 SOLVEIG ZANDER (C)	38
Anf. 81 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	38
Anf. 82 SOLVEIG ZANDER (C)	38
Anf. 83 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	38
Anf. 84 FÖRSTE VICE TALMANNEN	39
7 § Anmälan om interpellationer	39
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	40
9 § Kammarén åtskildes kl. 15.03.	41

